

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Filozofická fakulta
Katedra asijských studií

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Prozodická analýza textu

(Prozodická analýza textu Učebnice čínské konverzace,
oddíly 9C – 12C a 21C – 24C)

Prosodic Analysis of Text

(Prosodic Analysis of Text of the Chinese Conversation Textbook,
units 9C – 12C and 21C – 24C)

OLOMOUC 2016 Bc. Veronika Rafajová
Vedoucí práce: doc. David Uher, PhD.

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Bc. RAFAJOVÁ Veronika	Jarní 18/1306, Haviřov - Prostřední Suchá	F120485

TÉMA ČESKY:

Prozodická analýza textu
(Prozodická analýza textu Učebnice čínské konverzace, oddíly 9C - 12C a 21C - 24C)

TÉMA ANGLICKY:

Prosodic Analysis of Text
(Prosodic Analysis of Text of the Chinese Conversation Textbook, units 9C - 12C and 21C - 24C)

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. David Uher, PhD. - ASH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Čínský jazyk představuje jazyk, který má velmi unikátní a komplikovaný prozodický systém. Ačkoli ze strany odborné i laické veřejnosti zájem o čínštinu v posledních letech poměrně rychle roste, prozodickému systému čínštiny, jenž je nedílnou a důležitou součástí tohoto jazyka, není dle mého názoru stále věnována dostatečná pozornost. Ve své magisterské diplomové práci bych proto ráda zpracovala prozodickou analýzu textu. Korpus mé práce bude tvořit materiál Učebnice čínské konverzace, konkrétně oddíly 9C, 10C, 11C, 12C, 21C, 22C, 23C a 24C. Ve své diplomové práci nejprve provedu prozodickou transkripci textu a poté se při analýze zaměřím jak na strukturu jednotlivých vět, kól a segmentů, tak na problematiku sedmi stupňů tónové prominence slabik. Důkladná prozodická transkripce a následná prozodická analýza tohoto textu, který namluvila rodilá mluvčí, nám může pomoci pochopit prozodické charakteristiky moderního čínského jazyka.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

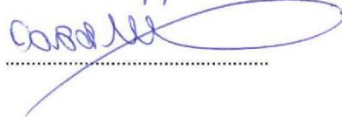
ASHBY, Michael; MAIDMENT, John A. Úvod do obecné fonetiky. Praha: Karolinum, 2015. 194 s.
ŠVARNÝ, Oldřich. Učební slovník jazyka čínského I. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998. 289 s.
ŠVARNÝ, Oldřich et al. Hovorová čínština v příkladech I. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 237 s.
ŠVARNÝ, Oldřich et al. Hovorová čínština v příkladech II. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 235 s.
ŠVARNÝ, Oldřich et al. Hovorová čínština v příkladech III. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 251 s.
ŠVARNÝ, Oldřich et al. Hovorová čínština v příkladech IV. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 313 s.
ŠVARNÝ, Oldřich; UHER, David. Hovorová čínština: Úvod do studia hovorové čínštiny. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001. 190 s.
TĚŠITĚLOVÁ, Marie. Kvantitativní lingvistika. Praha: SPN, 1987. 187 s.

Podpis studenta:



Datum: 27. 4. 2016

Podpis vedoucího práce:



Datum: 26. 7. 2016

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne 29. 4. 2016

.....

Anotace

Cílem práce je popsat prozodické vlastnosti textu Učebnice čínské konverzace, konkrétně oddílů 9C – 12C a 21C – 24C v této učebnici. Za tímto účelem je analyzovaný text transkribován v systému prozodické transkripce čínštiny, který byl vytvořen Oldřichem Švarným, a následně převeden do čínských znaků a opatřen českým překladem. Poté jsou identifikovány a kvantifikovány přítomné prozodické vlastnosti textu, jako jsou například počet a délka kól, pozice rytmických sledů v rámci kól, počet a velikost segmentů a typologie rytmického průběhu segmentů. Popis prozodických vlastností daného textu, realizovaného prostřednictvím mluvčí jazykového standardu, nám může pomoci pochopit charakter prozodického systému současného čínského jazyka.

Klíčová slova: prozódie, prozodická transkripce, prozodická analýza, současná čínština

Resumé výsledků: Analyzovaný text se skládá z 351 vět, 458 kól, 895 segmentů a 2688 slabik. Nejpočetněji jsou v textu zastoupeny jednokólové věty a dvousegmentální kóla. Průměrná délka kóla jsou dva segmenty. Nejproduktivnějším schématem rytmického sledu kól je kombinace descendentního a akronymického rytmu. Průměrná délka segmentu je tři slabiky a nejpočetněji jsou zastoupeny segmenty tříslabičné. U segmentů je nejpočetněji zastoupen rytmus akronymický.

Souhrn práce: 87 stran, 86 249 znaků, 11 titulů použité literatury

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce doc. Davidu Uhrovi, PhD. za vstřícný přístup,
cenné rady a odborné vedení nejen během zpracování této práce, ale i během celého studia.

Obsah

Úvod	10
1. Teorie	11
1.1 Standardní čínština	11
1.2 Prozodická transkripce čínštiny	11
1.3 Rytmické členění vět a souvětí	12
1.4 Sedm stupňů prominence slabik	14
1.5 Typy rytmičského sledu	15
2. Korpus	16
2.1 Metody a postupy vypracování korpusu	16
2.2 Korpus práce	19
3. Prozodická analýza	58
3.1 Metody a postupy vypracování analýzy	58
3.2 Analýza segmentů	59
3.2.1 Obecné charakteristiky segmentů	59
3.2.2 Dvojslabičné segmenty	62
3.2.3 Tříslabičné segmenty	63
3.2.4 Čtyřslabičné segmenty	65
3.2.5 Pětislabičné segmenty	69
3.2.6 Šestislabičné segmenty	72
3.3 Analýza kól	73
3.3.1 Velikost kól	73
3.3.2 Pozice rytmičského sledu v rámci kóla	75
3.3.3 Schémata rytmičských sledů	78
Závěr	83
Resumé	86
Seznam pramenů a literatury	87

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

- Tabulka č. 1: Segmenty podle počtu slabik
- Tabulka č. 2: Segmenty podle počtu iktů
- Tabulka č. 3: Segmenty různé velikosti podle počtu arzí
- Tabulka č. 4: Dvojslabičné segmenty
- Tabulka č. 5: Tříslabičné segmenty
- Tabulka č. 6: Čtyřslabičné segmenty
- Tabulka č. 7: Pěťslabičné segmenty
- Tabulka č. 8: Věty podle počtu kól
- Tabulka č. 9: Kóla podle počtu segmentů
- Tabulka č. 10: Výskyt rytmického sledu na začátku nebo uprostřed kóla
- Tabulka č. 11: Výskyt rytmického sledu na konci kóla
- Tabulka č. 12: Vybraný rytmický sled a jeho pozice v kólu
- Tabulka č. 13: Nejproduktivnější schémata rytmického sledu
- Tabulka č. 14: Rytmický sled jednosegmentálních kól
- Tabulka č. 15: Rytmický sled dvousegmentálních kól

Grafy

- Graf č. 1: Zastoupení segmentů podle počtu slabik
- Graf č. 2: Zastoupení segmentů podle počtu iktů
- Graf č. 3: Typologie tříslabičných segmentů podle rytmického sledu
- Graf č. 4: Čtyřslabičné segmenty podle hlavních typů rytmického sledu
- Graf č. 5: Pěťslabičné segmenty podle hlavních typů rytmického sledu
- Graf č. 6: Zastoupení vět podle počtu kól
- Graf č. 7: Zastoupení kól podle velikosti
- Graf č. 8: Rytmický sled v pozici na začátku nebo uprostřed kóla
- Graf č. 9: Rytmický sled v pozici na konci kóla
- Graf č. 10: Rytmický sled jednosegmentálních kól

Seznam zkratek

FY	fānyì
HD	huídá
KZ	kuòzhǎn
TH	tìhuàn
TK	tiánkòng

Pozn.:

V kapitole „3. Analýza“ jsou všechny příklady uváděny následujícím způsobem:

/ **sòng**-wǒ₃/ (24C, TK, 5)

Údaje v závorce představují odkaz na konkrétní větu v korpusu práce. Segment se nachází v oddílu 24C, ve cvičení jménem „tiánkòng“ (TK), ve větě či části cvičení číslo 5. Z důvodu přehlednosti jsou názvy jednotlivých cvičení zapisovány výše uvedenými zkratkami.

Ediční poznámka

Titul této diplomové práce byl po pečlivém zvážení zvolen tak, aby byl krátký, přehledný a dostatečně srozumitelný pro všechny potenciální čtenáře bez ohledu na to, zda se čtenář pohybuje v diskurzu autorky či nikoli. Takto zvolený titul práce je proto doplněn podtitulem, jenž charakter zkoumané problematiky blíže specifikuje.

Analyzovaný text je v této diplomové práci zaznamenán v oficiální transkripční abecedě pīnyīn. Z důvodu dosažení lepší přehlednosti transkripce a snadnější orientace v textu je pro transkribovaný text používán font *Courier New*. Systém prozodické transkripce je podrobně popsán v textu práce, stejně jako způsob vypracování a organizace korpusu práce.

Při překladu korpusu do češtiny je s ohledem na charakter analyzovaného materiálu preferován volnější překlad. Další informace týkající se překladu jsou rovněž detailněji rozvedeny v textu práce, v podkapitole „2.1 Metody a postupy vypracování korpusu“.

Všechny čínské znaky jsou v této diplomové práci uváděny ve zjednodušené formě. V korpusu je v částech textu v čínských znacích použito rovněž číslování v čínských znacích.

Úvod

Čínský jazyk představuje tónový jazyk, který má velmi unikátní a komplikovaný prozodický systém. Ačkoli zájem o čínštinu ze strany odborné i laické veřejnosti v posledních letech poměrně rychle roste, prozodickému systému čínštiny, jenž je nedílnou a důležitou součástí tohoto jazyka, není dle mého názoru stále věnována dostatečná pozornost. Rytmus řeči hraje v čínštině při členění vět a souvětí klíčovou roli, protože zde, na rozdíl od řady jiných jazyků, není přítomno členění dané flektivními koncovkami a shodou. Zároveň však definice pravidel prozodického systému čínštiny představuje velmi obtížný úkol – prozodické členění textu může být vlivem řady vnějších i vnitřních faktorů, které na mluvčího v daném okamžiku působí, značně individuální a variabilní.

Ve své magisterské diplomové práci bych se proto ráda zaměřila na vypracování prozodické analýzy textu. Za použití systému prozodické transkripce O. Švarného provedu prozodickou transkripci zkoumaného textu, identifikuji přítomné prozodické charakteristiky a ty následně kvantifikuji. Korpus mé práce bude tvořit materiál Učebnice čínské konverzace, konkrétně oddíly 9C – 12C a 21C – 24C. Zkoumaný materiál namluvila paní Li Ruixia Michalíková jakožto mluvčí jazykového standardu. Pokud je mi známo, uvedený materiál dosud nebyl prozodicky transkribován a popsán.

Práce se bude skládat ze tří hlavních částí. V první části stručně popíši klíčové pojmy prozodického systému čínštiny podle O. Švarného, jejichž pochopení je zásadním předpokladem k samotnému provedení prozodické transkripce textu. V druhé části práce provedu prozodickou transkripci zkoumaného textu, kterou následně převedu do zjednodušených čínských znaků a přeložím do češtiny, aby byl výsledný korpus práce po jazykové stránce kompletní a srozumitelný.

V třetí části práce provedu prozodickou analýzu, ve které budou identifikovány a následně kvantifikovány přítomné prozodické vlastnosti textu, jako jsou například počet a délka kól, pozice rytmických sledů v rámci kól, počet a velikost segmentů a typologie rytmického průběhu segmentů.

Hlavní cíl této práce, tedy popis prozodických vlastností daného textu realizovaného prostřednictvím mluvčí jazykového standardu, nám může pomoci pochopit charakter prozodického systému současného čínského jazyka.

1. Teorie

1.1 Standardní čínština

Jedním z charakteristických rysů formování nové národní identity Číňanů v prvních desetiletích 20. století bylo úsilí o vytvoření společného národního jazyka. Proto byl v roce 1924 jako základ standardního mluveného jazyka ustaven živý dialekt, kterým se hovořilo v Pekingu. Jako základ moderního psaného jazyka byl přijat jazyk mluvený a nahradil tak klasickou čínštinu, která byla používána ke psaní textů po více než dva tisíce let.¹

Po vzniku Čínské lidové republiky v roce 1949 se ustavení a prosazování společného jazykového standardu stalo jedním z hlavních úkolů nové vlády. Bylo stvrzeno, že základem výslovnostní normy moderního jazyka bude pekingský dialekt. Nově vzniklá standardní čínština dostala pojmenování *putonghua*² a stala se úředním jazykem Čínské lidové republiky, a tedy společným dorozumívacím prostředkem celé země.³

1.2 Prozodická transkripce čínštiny

Prozodická transkripce čínštiny představuje způsob, jak zaznamenat konkrétní zvukovou realizaci čínského textu. Prozodická transkripce v této diplomové práci vychází ze systému prozodické transkripce čínštiny, který byl vytvořen profesorem Oldřichem Švarným. Systém prozodické transkripce O. Švarného zachycuje dvě důležité prozodické charakteristiky mluvené čínštiny: řečové předěly různého řádu a tónovou či přízvukovou prominenci jednotlivých slabik.⁴

Ke koncipování prozodické transkripce inspirovalo Švarného několik zahraničních publikací, například učebnice *Beginning Chinese*⁵ od Johna DeFrancise, slovník *Dictionary*

¹ KANE 2009: s. 14–16.

² v čínských znacích 普通话

³ KANE 2009: s. 14–16.

⁴ TRÍSKOVÁ 2011: s. 46.

⁵ DEFRANCIS, John. *Beginning Chinese*. New Haven: Yale University Press, 1963.

of *Spoken Chinese*⁶, který vyšel v roce 1966 na Yale University, či publikace *Fonetika kitajského jazyka*⁷ ruského sinologa A. N. Spěšněva. V průběhu několika desítek let O. Švarný prozodickou transkripci měnil a zdokonaloval, a proto vytvořil postupně čtyři verze prozodické transkripce čínštiny.⁸ V této práci je použita třetí verze prozodické transkripce O. Švarného, jejíž systém je podrobně popsán v publikaci *Hovorová čínština v příkladech III*⁹.

1.3 Rytmické členění vět a souvětí

Rytmus řeči je v čínštině využíván pro účely členění věty a souvětí podstatně výrazněji, než je tomu v jazycích jako je například čeština a slovenština, protože v čínštině zcela chybí členění dané flektivními koncovkami a shodou. Rytmické členění věty a souvětí je však variabilní v závislosti na faktorech, jakými jsou například tempo řeči, případné logické nebo kontrastivní zdůraznění některého členu věty, podle toho, vyslovujeme-li věty neutrálně nebo expresivně, a rovněž podle toho, jak je věta dlouhá, tedy především podle délky jmenných a predikativních komplexů.¹⁰

Souvětí i věty se dále dělí na kóla¹¹. Kóla představují jednotné významové úseky s ucelenou rytmičnou strukturou, které jsou zakončeny přeryvem¹² a je pro ně typická tázací, neukončující nebo ukončující intonace.¹³ Hranice kól jsou v souvětích většinou shodná s hranicemi vět a „*nezřídka se objevují i po preverbálních jmenných členech (podmět, určení času) i po vazbách prepozičních sloves s předmětem; objevují se i mezi jednotlivými jmennými členy výřků*“.¹⁴ S nižší frekvencí se vyskytují i mezi predikativem nebo

⁶ *Dictionary of Spoken Chinese*. New Haven: Yale University Press, 1966.

⁷ SPĚŠNĚV, Nikolaj Alexejevič: *Fonetika kitajského jazyka*. Leningrad: Izd. Leningradského universiteta, 1972.

⁸ TRÍSKOVÁ 2011: s. 46–49.

⁹ jedná se především o kapitolu „Rytmické členění vět a souvětí a vyznačení tohoto členění v prozodickém přepisu HČP“, ŠVARNÝ III 1998: str.23–61. Publikace *Hovorová čínština v příkladech* se však skládá ze čtyř svazků, na které je třeba nahlížet jako na jeden celek, protože informace různých svazků se navzájem doplňují.

¹⁰ ŠVARNÝ III 1998: s. 23.

¹¹ nominativ singuláru: kólon, nominativ plurálu: kóla

¹² Přeryv je pauza trvající zlomek až 0,75 sekundy, případně i více. (zdroj poznámky: ŠVARNÝ, UHER 2014: s. 9.)

¹³ ŠVARNÝ, UHER 2014: s. 9–10.

¹⁴ ŠVARNÝ III 1998: s. 23.

predikativním komplexem a postverbálními jmennými členy. Průměrná délka kól je asi 6 – 7 slabik. Délka kóla, tedy umístění přeryvů mezi kóly, není závislá na tempu řeči, avšak může být částečně závislá na délce a složitosti vět – v delších větách a souvětích mohou být kóla v průměru mírně delší.¹⁵

V případě, že se nejedná o kóla jednoslabičná nebo velmi krátká, rozpadají se kóla podle svého lexikálního složení a gramatické stavby na menší jednotky, které se nazývají segmenty. Segmenty představují sestupné sledy dvou i více slabik s rytmickým přízvukem, neboli iktem, na začátku, či naopak vzestupné sledy dvou i více slabik s rytmickým přízvukem na konci. Segmentem může být i jednotlivá „lichá“ iktová slabika. Sestupné sledy mohou být doplněny předklonkou, která sledu přechází, vzestupné sledy mohou být doplněny příklonkou či sledem atónických příklonných slabik, jež sled následuje.¹⁶

Rozmístění sestupných a vzestupných segmentů v rámci kóla se objevuje v dvojí pozici: první pozici představuje umístění na začátku či uvnitř kóla, druhou pozici představuje umístění na konci kóla. Pokud je kólon tvořen pouze jedním segmentem, považujeme jeho umístění za pozici na konci kóla. Zatímco je výskyt vzestupných segmentů typický pro postavení na konci kóla, výskyt sestupných segmentů je typický pro postavení na začátku a uvnitř kóla.¹⁷ Tuto skutečnost ovlivňuje fakt, že „*dvojslabičná kompozita a různá syntagmata s ne zcela ustáleným přízvukováním mají tendenci se na začátku či uvnitř kóla realizovat sestupně tedy descendentně, avšak na konci kóla, tj. před pauzou, vzestupně, tedy ascendentně.*“¹⁸ Sestupné segmenty však bývají zastoupeny početněji než segmenty vzestupné.¹⁹

Průměrná délka segmentu je 2,5 až 4,5 slabiky. Mezi délkou segmentu a tempem řeči je však silná spojitost – při pomalejším tempu řeči převažují segmenty jednoiktové, při rychlejším tempu řeči se jednoiktové segmenty na základě vzájemných gramatických vztahů často spojují a tvoří tak dvojiktové nebo víceiktové segmenty. Během vytváření delších segmentů mohou některé iktové oslabeně tónické slabiky svůj iktus ztratit, ačkoli

¹⁵ ŠVARNÝ III 1998: s. 24.

¹⁶ ŠVARNÝ, UHER 2014: s. 10.

¹⁷ ŠVARNÝ III 1998: s. 33.

¹⁸ ŠVARNÝ, UHER 2014: s. 14.

¹⁹ Tamtéž.

stále zůstávají o něco víc prominentní než okolní slabiky atónické.²⁰ Jako iktovou slabiku²¹ označujeme plně tónickou či oslabeně tónickou slabiku, která je prominentnější než slabiky, které jí v rámci segmentu předcházejí nebo následují.²²

Nižší jednotkou segmentu je pak binární dvojice. Do binárních dvojic se seskupují především jednoslabičná slova, a to na základě vzájemných gramatických vztahů a rytmických zákonitostí, kontrastivního důrazu apod. Jednoslabičná slova se také mohou připojit k již utvořeným dvojslabičným, tříslabičným i víceslabičným sledům jako příklonky, předklonky nebo slabiky iktové. Jednoslabičná slova zůstávají jen výjimečně stát samostatně jako jednoslabičné plně tónické segmenty.²³

1.4 Sedm stupňů prominence slabik

Podle prominence²⁴ můžeme rozdělit slabiky na atónické, oslabeně tónické, plně tónické a slabiky se zvýrazněnou prominencí. Plně tónické i oslabeně tónické slabiky mohou být arzemí i thezemí, slabiky se zvýrazněnou prominencí mohou být pouze arzemí. *„Plně tónické slabiky označujeme tónovými značkami nad hlavním vokálem slabiky; oslabeně tónické slabiky iktové označujeme horními číselnými indexy, neiktové pak dolními indexy; oslabeně tónické slabiky neiktové jako začáteční slabiky segmentu ponecháváme bez jakéhokoliv označení; stejně tak slabiky atónické.“*²⁵

Je potřeba rozlišovat slabiky atónické atónové, které jsou vždy bez tónu, a slabiky atónické neutralizované, které mohou být jinak vysloveny i tónicky, ale v konkrétní větě za konkrétních podmínek došlo k téměř úplné nebo zcela úplné neutralizaci jejich tónu.

Zvýrazněnou prominencí tónických slabik vyznačujeme ztučením příslušné slabiky: *„jde o jednoslabičná slova nebo přízvuchné slabiky dvoj- či víceslabičných kompozit, jež jsou*

²⁰ ŠVARNÝ III 1998: s. 24.

²¹ Iktová slabika má rovněž označení „arze“, jejím protikladem je slabika neiktová, neboli „theze“.

²² ŠVARNÝ III 1998: s. 25.

²³ ŠVARNÝ III 1998: s. 32.

²⁴ Zjednodušeně můžeme říci, že slabika, která je prominentnější, je relativně delší než okolní slabiky v rámci segmentu.

²⁵ ŠVARNÝ, UHER 2014: s. 11.

*logicky nebo kontrastivně zdůrazněna nebo jsou nositeli výraznějšího větného nebo kólového přízvuku“.*²⁶

1.5 Typy rytmického sledu

Ucelenější rytmický sled vzniká při současném vyslovení všech segmentů v rámci kóla.²⁷ Rozlišujeme tři základní typy rytmického sledu: descendentní (sestupný), ascendentní (vzestupný) a akronymický.

Descendentní sled je tvořen tak, že za arzi následuje theze. Pokud je thezí více, jedná se většinou o slabiky atónické. Tento typ sledu může být také tvořen slabikami, jejichž tónová prominence postupně klesá, nejvýše je však třístupňová, což se vyskytuje při logickém nebo kontrastivním zdůraznění. Descendentnímu sledu může předcházet předklonka.²⁸

V případě ascendentního sledu theze předchází arzi. Pokud je thezí více, musí být jejich prominence vzestupná, nejvýše však třístupňová. Sled může být následován příklonkou nebo sledem atónických příklonných slabik.²⁹ Pokud iktové slabice méně prominentní slabika nebo slabiky předcházejí a zároveň za ní i následují, považujeme daný sled za ascendentní s příklonkou tehdy, pokud obsahuje kompozitum, případně objektové či modifikované sloveso. V ostatních případech daný sled považujeme za sled descendentní s příklonkou.³⁰

Akronymický sled odvozuje svůj název podle rytmu akronymických zkratk³¹ v evropských jazycích. Tento typ rytmického sledu se uplatňuje v případě plně tónických trojslabičných a čtyřslabičných segmentů, kdy iktus spočívá na poslední a na první slabice. V případě dvojslabičného segmentu s oběma slabikami plně tónickými je iktus na slabice druhé.³²

²⁶ ŠVARNÝ, UHER 2014: s. 11.

²⁷ ŠVARNÝ, UHER 2014: s. 10.

²⁸ ŠVARNÝ III 1998: s. 32–33.

²⁹ ŠVARNÝ III 1998: s. 32.

³⁰ ŠVARNÝ III 1998: s. 33.

³¹ například OSN, ČTK, ČSSD

³² ŠVARNÝ III 1998: s. 26.

2. Korpus

2.1 Metody a postupy vypracování korpusu

Předmětem analýzy této práce je text Učebnice čínské konverzace³³, konkrétně oddíly „C“ lekcí 9 – 12 a 21 – 24. V případě lekcí 9 – 12 se jedná o poslední čtyři lekce první poloviny učebnice, která je méně náročná, v případě lekcí 21 – 24 se jedná o poslední čtyři lekce druhé poloviny učebnice, která je výrazně náročnější. Oddíly C shrnují vědomosti z předchozích cvičení, proto jsou dle mého názoru jazykově nejživějšími a nejvíc reprezentativními částmi jednotlivých lekcí. Kombinací posledních čtyř lekcí první poloviny učebnice a posledních čtyř lekcí druhé poloviny učebnice tak vzniká soubor oddílů, který vyvažuje vzájemnou nehomogenost obtížnosti první a druhé části učebnice.

Analyzovaný materiál tedy zahrnuje 8 vybraných oddílů Učebnice čínské konverzace o celkovém počtu 351 vět. Na audionahrávce jsou jednotlivé texty realizovány paní Li Ruixia³⁴ Michalíkovou jakožto mluvčí jazykového standardu, tedy moderní čínštiny – pekingštiny³⁵.

Při prozodické transkripci zkoumaného materiálu jsem použila systém prozodické transkripce čínštiny vytvořený O. Švarným.³⁶ Na základě zvukové nahrávky jsem tedy nejdříve natranskribovala text ve fonetické transkripci pīnyīn. Podle tempa a rytmu řeči jsem věty rozdělila kóla a následně na segmenty. Poté jsem na základě opakovaného poslechu vyznačila tónovou prominenci iktových slabik. Sporné či obtížné případy, které se týkaly především třetího tónu, jsem ověřovala v softwaru Praat³⁷ nahlédnutím na hlasivkový tón (F₀).

Takto vyhotovenou prozodickou transkripci jsem přepsala do elektronické podoby. Za účelem dosažení lepší přehlednosti transkripce a snadnější orientace v textu jsem použila font Courier New. Protože však ne všechny typy symbolů, které ve svém systému

³³ UHER, David, Xuemin LIU a Jakub VYKOUKAL. *Učebnice čínské konverzace*. Praha: Leda, 2007.

³⁴ v čínských znacích 李瑞霞

³⁵ Standardní čínštině je v této práci věnována podkapitola „1.1 Standardní čínština“ na s. 11.

³⁶ jedná se o třetí verzi transkripce Švarného, podrobný popis tohoto systému transkripce se nachází v kapitole „Rytmičké členění vět a souvětí a vyznačení tohoto členění v prozodickém přepisu HČP“, ŠVARNÝ III 1998: s. 23–61.

³⁷ BOERSMA, Paul, WEENINK, David. Praat: doing Phonetics by Computer (Version 5.3.56) [software]. [přístup 25. března 2016]. Dostupné z <http://www.praat.org/>

prozodické transkripce používá O. Švarný, mohou být v nezměněné podobě přepsány na počítači, převzala jsem při zpracování elektronické podoby prozodické transkripce značení, které je popsáno a použito v *Prozodické gramatice čínštiny*³⁸.

Hranice mezi kóly jsou vyznačeny větnou čárkou. Slabiky v rámci jednoho segmentu jsou psány dohromady nebo spojeny spojovníky. Stupně prominence slabik jsou značeny následujícím způsobem: Zdůrazněná tónická arze je opatřena tónovou značkou nad hlavní samohláskou slabiky, slabika je navíc vyznačena tučně. Plně tónická arze je opatřena tónovou značkou nad hlavní samohláskou slabiky. Plně tónická theze je opatřena tónovou značkou nad hlavní samohláskou slabiky. Oslabeně tónická arze je opatřena číselným³⁹ horním indexem za slabikou. Oslabeně tónická theze je opatřena číselným⁴⁰ dolním indexem za slabikou. Atónická neutralizovaná theze je ponechána bez značení. Atónická atónová theze je taktéž ponechána bez značení.⁴¹ Pokud je bez označení první slabika segmentu, chápeme ji v souladu s výkladem Švarného jako oslabeně tónickou neiktovou.⁴²

Lineární členění věty i stupně prominence byly v prozodické transkripci stanoveny na základě konkrétní audionahrávky realizované konkrétní mluvčí. Ačkoli jde o standardní interpretaci rodilou mluvčí moderní čínštiny, neznamená to, že by daný text nemohl být interpretován i odlišným způsobem.

Dokončenou prozodickou transkripci textu jsem následně převedla do zjednodušených čínských znaků a přeložila do češtiny, aby byl výsledný korpus práce po jazykové stránce kompletní a srozumitelný. Při překladu do čínských znaků je přeloženo i číslování. Při překladu do češtiny jsem s ohledem na charakter analyzovaného materiálu preferovala volnější překlad včetně některých hovorových výrazů⁴³ tak, aby překlad co nejdříve reflektoval styl běžné konverzace. Jsem si vědoma toho, že v určitých případech by bylo možno vytvořit několik odlišných variant překladu dané věty či výrazu. Protože však překlad textu korpusu do češtiny není hlavním cílem této práce, různé varianty

³⁸ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014.

³⁹ Číslo v indexu odpovídá tónu slabiky.

⁴⁰ Taktéž.

⁴¹ Rozdíl mezi atónickou atónovou a atónickou neutralizovanou slabikou je vysvětlen v této práci v kapitole v podkapitole „1.4 Sedm stupňů prominence slabik“ na s. 14.

⁴² ŠVARNÝ III 1998: s. 28.

⁴³ Například „píšu“, „můžu“, „Co ty na to?“ apod.

překladu v práci neuvádím. Výrazy, které jsou v prozodické transkripci vyznačeny tučně, jsou vyznačeny tučně i v překladu do češtiny a značí, že daný výraz je v promluvě zdůrazněn.

Jediným úskalím bylo při překladu korpusu do češtiny cvičení typu „Rozšiřte“. Pro čtenáře této práce, který neovládá čínštinu, může někdy překlad tohoto typu cvičení působit nelogicky či nepřírozně. Tento jev je dán skutečností, že jednotlivá čínská slabika je zatížena velkým množstvím potenciálních významů a konkrétní význam závisí na dalším kontextu. Proto se v tomto typu cvičení může překlad mírně měnit v závislosti na postupně rozšiřujícím se výrazu.

Pro zachování přehlednosti korpusu nejsou v korpusu používány poznámky pod čarou, protože horní index, jenž odkazuje na poznámku pod čarou, je totožný s označením oslabeně tónické arze v prozodické transkripci. Z toho důvodu jsou poznámky psány kurzívou na konci příslušného cvičení a jsou opatřeny závorkami.

Jednotlivá cvičení, ze kterých se zkoumané oddíly skládají, jsou v korpusu zpracována následujícím způsobem: nejprve text v čínských znacích, poté prozodická transkripce, nakonec český překlad. Aby byla zachována maximální přehlednost textu, nachází se každé cvičení na samostatné straně. Na každé straně je rovněž přítomno značení příslušného oddílu (9C, 10C apod.), při prvním výskytu jako nadpis, při dalších výskytech v pravém horním rohu. Takto zpracovaný korpus usnadňuje orientaci v textu a napomáhá snadnému dohledávání vět, z nichž pochází příkladové segmenty použité v analýze.

2.2 Korpus práce

9C

扩展

- 一、两块。两块五。两块五一斤。这种两块五一斤。
- 二、块。两块。两块钱。两块钱一斤。两块钱一斤怎么样？

kuòzhǎn

1. liǎng-kuài. liǎng-kuai-wǔ. liǎng-kuai-wǔ yī-jīn. zhei-zhǒng liǎng-kuai-wǔ yī-jīn.
2. kuài. liǎng-kuài. liǎng-kuài-qian. liǎng-kuài-qian yī-jīn. liǎng-kuài-qian yī-jīn zen³me-yàng?

rozšířte

1. Dva jüany. Dva jüany padesát. Dva jüany padesát za t'in. Tenhle druh stojí dva jüany padesát za t'in.
2. Jüan. Dva jüany. Dva jüany. Dva jüany za t'in. Co takhle dva jüany za t'in?

替换

一、一共多少钱？一共七块五。

二、还要别的吗？还要三斤苹果。还要三斤梨。还要三斤葡萄。还要一个西瓜。还要三斤桃。还要三斤荔枝。还要一个菠萝。还要三斤橘子，一把香蕉。

tìhuàn

1. yīgòng duōshao-qian²? yīgòng qī-kuai-wǔ.

2. hái-yao bié-d-ma? hái-yao sān-jīn-píngguǒ. hái-yao sān-jīn-lí. hái-yao sān-jīn-pútào. hái-yao yí⁴-ge-xīguā. hái-yao sān-jīn-táo. hái-yao sān-jīn-lìzhī. hái-yao yí⁴-ge-bōluó. hái-yao sān-jīn-jú, yí⁴-ba-xiāngjiāo.

obměňte

1. **Kolik** to dělá dohromady? Dohromady sedm jüanů padesát.

2. Bude to ještě něco? Ještě tři řiny jablek. Ještě tři řiny hrušek. Ještě tři řiny hroznového vína. Ještě jeden meloun. Ještě tři řiny broskví. Ještě tři řiny liči. Ještě tři řiny mandarinek a jeden banán.

填空

一、太贵了。二、多一点儿行吗？三、香蕉怎么卖？四、来几斤？五、您来点儿什么？六、两块钱一斤怎么样？七、便宜一点儿，行吗？八、这种两块五一斤。

tiánkòng

1. tài-guì-le. 2. duō-yi-dianr³ xíng-ma? 3. xiāngjiāo zen³me-mài?
4. lai-jǐ-jīn? 5. nín lai²-dianr-shénme? 6. liǎng-kuài-qian yi-
-jīn zen³me-yàng? 7. piányi-yi-dianr³, xíng-ma? 8. zhei-zhǒng
liǎng-kuai-wǔ yi-jīn.

doplňte

1. To je moc drahé. 2. Můžu nechat trochu víc? 3. Co stojí banány? 4. Kolik si jich vezmete?
5. Co to bude? 6. Co takhle dva jüany za třin? 7. Dejte mi to levněji, šlo by to? 8. Tenhle druh
stojí dva jüany padesát za třin.

回答

一、太贵了，便宜一点儿，行吗？行。 二、您来点儿什么？香蕉。 三、来几斤？两斤。 四、多一点儿行吗？没关系。 五、香蕉怎么卖？这种两块五一斤。 七、两块钱一斤怎么样？行。

huídá

1. tài-guì-le, piányi-yi-dianr³, xíng-ma? xíng. 2. nín lai²-dianr-shénme? xiāngjiāo. 3. lai-jǐ-jīn? liǎng-jīn. 4. duō-yi-dianr³ xíng-ma? méi-guānxi. 5. xiāngjiāo zen³me-mài? zhei-zhǒng liǎng-kuai-wǔ yi-jīn. 6. liǎng-kuai-qian² yi-jīn zen³me-yàng? xíng.

reagujte

1. To je moc drahé, dejte mi to levněji, šlo by to? Tak dobře. 2. Co to bude? Banány. 3. Kolik si jich vezmete? Dva řiny. 4. Můžu nechat trochu víc? Bez problémů. 5. Co stojí banány? Tenhle druh stojí dva jüany padesát za řin. 6. Co takhle dva jüany za řin? Tak dobře.

翻译

A

一、香蕉怎么卖？二、太贵了，便宜一点儿，行吗？三、给您钱。四、您来点儿什么？五、来几斤？六、多一点儿行吗？七、两块钱一斤怎么样？八、这种香蕉两块五一斤。

B

一、来几斤？二、您来点儿什么？三、太贵了，便宜一点儿，行吗？四、给您钱。五、香蕉怎么卖？六、多一点儿行吗？七、这种香蕉两块五一斤。八、两块钱一斤怎么样？

fānyì

A

1. xiāngjiāo zen³me-mài? 2. tai-guì-le, piányi-yi-dianr³, xíng-ma? 3. gěi-nin-qían. 4. nín lai²-dianr-shénme? 5. lai-jǐ-jīn? 6. duō-yi-dianr³ xíng-ma? 7. liǎng-kuai-qian² yi-jīn zen³me-yàng? 8. zhèi-zhǒng xiāngjiāo liǎng-kuai-wǔ yi-jīn.

B

1. lai-jǐ-jīn? 2. nín lai²-dianr-shénme? 3. tài-guì-le, piányi-yi-dianr³, xíng-ma? 4. gěi-nin-qían. 5. xiāngjiāo zen³me-mài? 6. duō-yi-dianr³ xíng-ma? 7. zhei⁴-zhong-xiāngjiāo liǎng-kuai-wǔ yi-jīn. 8. liǎng-kuai-qian² yi-jīn zen³me-yàng?

přeložte

A

1. Co stojí banány? 2. To je moc drahé, dejte mi to levněji, šlo by to? 3. Vaše peníze, prosím. 4. Co to bude? 5. Kolik si jich vezmete? 6. Můžu nechat trochu víc? 7. Co takhle dva jüany za ťin? 8. Tenhle druh banánů stojí dva jüany padesát za ťin.

B

1. Kolik si jich vezmete? 2. Co to bude? 3. To je moc drahé, dejte mi to levněji, šlo by to? 4. Vaše peníze, prosím. 5. Co stojí banány? 6. Můžu nechat trochu víc? 7. Tenhle druh banánů stojí dva jüany padesát za ťin. 8. Co takhle dva jüany za ťin?

10C

扩展

年。哪年。哪年出生。是哪年出生的。你是哪年出生的。

kuòzhǎn

nián. něi-nián. něi-nian-chūshēng. shì-něi-nian chūshēng-d.
nǐ-shì něi-nian chūshēng-d.

rozšířte

Rok. Ve kterém roce. Narodit se ve kterém roce. Ve kterém roce ses narodil. Ty ses narodil ve kterém roce.

替换

一、今天几号？今天二十号。今天一号。今天二号。今天三号。今天四号。今天五号。今天六号。今天七号。今天八号。今天九号。今天十号。

二、今天星期几？今天星期四。今天星期一。今天星期二。今天星期三。今天星期五。今天星期六。今天星期天。

tìhuàn

1. jīntiān-jǐ-hào? jīntiān èrshí-hào⁴. jīntiān-yī-hào. jīntiān èr-hào. jīntiān sān-hào. jīntiān sì-hào. jīntiān-wǔ-hào. jīntiān liù-hào. jīntiān qī-hào. jīntiān bā-hào. jīntiān jiǔ-hào. jīntiān shí-hào.

2. jīntiān xīngqījǐ? jīntiān xīngqīsì. jīntiān xīngqīyī. jīntiān xīngqī'èr. jīntiān xīngqīsān. jīntiān xīngqīwǔ. jīntiān xīngqīliù. jīntiān xīngqītiān.

obměňte

1. Kolikátého je dneska? Dneska je dvacátého. Dneska je prvního. Dneska je druhého. Dneska je třetího. Dneska je čtvrtého. Dneska je pátého. Dneska je šestého. Dneska je sedmého. Dneska je osmého. Dneska je devátého. Dneska je desátého.

2. Který je dneska den v týdnu? Dneska je čtvrtek. Dneska je pondělí. Dneska je úterý. Dneska je středa. Dneska je pátek. Dneska je sobota. Dneska je neděle.

填空

一、今天星期几？ 二、你是哪年出生的？ 三、今天几号？ 四、你的生日几月几号？

tiánkòng

1. jīntiān xīngqījǐ? 2. nǐ³-shí-**něi**-nián chūshēng-d? 3. jīntiān-jǐ-hào? 4. nǐ³-d-shēngrì jǐ-yuè-jǐ-hào?

doplňte

1. Který je dneska den v týdnu? 2. **Ve kterém** roce ses narodil? 3. Kolikátého je dneska? 4. Kdy máš narozeniny?

回答

一、你是哪年出生的？一九八五年。二、星期几？星期四。三、今天几号？今天二十号。四、你的生日几月几号？十二月二十号。

huídá

1. ni³-shi-**něi**-nian chūshēng-d? yìjiubāwǔ-nian. 2. xīngqījǐ?
xīngqī-sì. 3. jīntian-jǐ-hao? jīntian èrshì-hao⁴. 4. ni³-d-
-shēngrì jǐ-yue-jǐ-hao? shì'èryue èrshì-hao⁴.

reagujte

1. **Ve kterém** roce ses narodil? V roce 1985. 2. Který den v týdnu? Čtvrtek. 3. Kolikátého je dneska? Dneska je dvacátého. 4. Kdy máš narozeniny? Dvacátého prosince.

翻译

A

一、一九八五年。二、你的生日几月几号？三、今天星期几？四、今天几号？五、你是哪年出生的？六、今天二十号。八、十二月二十号。

B

一、你的生日几月几号？二、今天星期几？三、一九八五年。四、今天几号？五、你是哪年出生的？六、十二月二十号。七、今天二十号。

fānyì

A

1. yìjiubāwǔ-nian. 2. ni³-d-shēngrì jǐ-yue-jǐ-hao? 3. jīntian xīngqījǐ? 4. jīntian-jǐ-hao? 5. ni³-shi-něi-nian chūshēng-d? 6. jīntian èrshì-hao⁴. 8. shi'èryue èrshì-hao⁴.

B

1. ni³-d-shēngrì jǐ-yue-jǐ-hao? 2. jīntian xīngqījǐ? 3. yìjiubāwǔ-nian. 4. jīntian-jǐ-hao? 5. ni³-shi-něi-nian chūshēng-d? 6. shi'èryue èrshì-hao⁴. 7. jīntian èrshì-hao⁴.

přeložte

A

1. Rok 1985. 2. Kdy máš narozeniny? 3. Který je dneska den v týdnu? 4. Kolikátého je dneska? 5. **Ve kterém** roce ses narodil? 6. Dneska je dvacátého. 8. Dvacátého prosince.

(mluvčí vynechala větu č. 7.)

B

1. Kdy máš narozeniny? 2. Který je dneska den v týdnu? 3. Rok 1985. 4. Kolikátého je dneska? 5. **Ve kterém** roce ses narodil? 6. Dvacátého prosince. 7. Dneska je dvacátého.

11C

扩展

等。等你。在门口儿等你。在剧院门口儿等你。我在剧院门口儿等你。七点我在剧院门口儿等你。晚上七点，我在剧院门口儿等你。

kuòzhǎn

děng. děng-ni. zai-ménkour děng-ni. zai-jùyuan ménkour děng-ni.
wo³-zai-jùyuan ménkour děng-ni. qī-dian wo³-zai-jùyuan ménkour
děng-ni. wǎnshang qī-dian₃, wo³-zai-jùyuan ménkour děng-ni.

rozšířte

Čekat. Čekat tě. Čekat tě u vchodu. Čekat tě u vchodu do divadla. Budu tě čekat u vchodu do divadla. V sedm hodin tě budu čekat u vchodu do divadla. V sedm hodin večer tě budu čekat u vchodu do divadla.

填空

一、刚才你给我打电话，我不在。二、你是仁美吧。三、我去上课了。四、我们在剧院门口儿见面。五、喂，是国明吗？六、我就是。七、你有什么事儿吗？八、我想看长歌剧，你觉得怎么样？九、我们一起去看电影好吗？

tiánkòng

1. gāngcai nǐ-gei-wo³ dǎ-dianhuà, wo³-bu-zài. 2. nǐ shi-rénměi-ba. 3. wo³-qu-shàngkè-le. 4. wo³men-zài jùyuán-ménkǒu jiànmiàn. 5. wei, shi-guómíng-ma? 6. wǒ-jiu-shì. 7. nǐ³-yǒu shen²me-shìr-ma? 8. wǒ-xiǎng kàn-cháng gējù, nǐ-juéde zen³me-yàng? 9. wo³men-yìqǐ qu⁴-kàn-diànyǐng hǎo-ma?

doplňte

1. Když jsi mi před chvílí volal, tak jsem tady nebyl. 2. Ty jsi Hitomi, že? 3. Já jsem byl ve škole. 4. Sejdeme se u vchodu do divadla. 5. Haló, je to Phipat? 6. Ano, to jsem já. 7. Co se děje? 8. Já bych šel operu, co ty na to? 9. Co kdybychom spolu zašli do kina?

回答

一、七点半我在民族剧院门口儿等你。好，不见不散。二、你是仁美吧。对。三、我想看长歌剧，你觉得怎么样？好主意。四、你有什么事儿吗？今天晚上我去布拉格，我们一起去看电影好吗？五、喂，是国明吗？是啊，我就是。

huídá

1. qī-dian-bàn wo-zài mínzú-jùyuán ménkǒu-děng-ni. hǎo, bú-jian-bu-sàn. 2. nǐ shì-rénměi-ba. duì. 3. wǒ-xiǎng kàn-cháng gējù, nǐ-juéde zen³me-yàng? hǎo-zhuyì. 4. nǐ³-yǒu shen²me-shìr-ma? jīntiān-wǎnshàng wǒ³-qù-bùlǎgè, wǒ³mén-yìqǐ-qù kàn-diànyǐng hǎo-ma? 5. wei, shì-guómíng-ma? shì-a, wǒ-jiu-shì.

reagujte

1. V půl osmé tě budu čekat u vchodu do Národního divadla. Dobře, počkáme na sebe navzájem. 2. Ty jsi Hitomi, že? Ano. 3. Já bych šel na operu, co ty na to? Dobrý nápad. 4. Co se děje? Dneska večer přijedu do Prahy, co kdybychom **spolu** zašli do kina? 5. Haló, je to Phipat? Ano, to jsem já.

翻译

一、好主意，那晚上七点我们在剧院门口儿见面。二、对，刚才你给我打电话，我不在。三、你有什么事儿吗？四、喂，是国明吗？五、好，七点我在剧院门口儿等你。六、你是仁美吧。七、我去上课了。八、我们一起去看电影好吗？九、今天晚上我去奥洛莫茨。十、我想看长歌剧，你觉得怎么样？

fānyì

1. hǎo-zhuyì, na-wǎnshang-qī-dian₃ wo³men-zai jùyuán-ménkour jiànmiàn. 2. duì, gāngcai nǐ-gei-wo³ dǎ-dianhuà, wǒ-bu-zài. 3. nǐ-you shen²me-shìr-ma? 4. wei, shi-guómíng-ma? 5. hǎo, qī-dian wo³-zai jùyuán-ménkour dēng-ni. 6. nǐ shi-rénměi-ba. 7. wǒ-qu shàngkè-le. 8. wo³men-yìqǐ qu⁴-kan-diànyǐng hǎo-ma? 9. jīntian-wǎnshang wo-qù àoluomoci². 10. wǒ-xiang kàn-chang gējù, ni-juéde zen³me-yàng?

přeložte

1. Dobrý nápad, takže se sejdeme v sedm večer u vchodu do divadla. 2. Ano, když jsi mi před chvílí volal, tak jsem tady nebyl. 3. Co se děje? 4. Haló, je to Phipat? 5. Dobře, v sedm hodin tě budu čekat u vchodu do divadla. 6. Ty jsi Hitomi, že? 7. Já jsem byl ve škole. 8. Co kdybychom spolu zašli do kina? 9. Dneska večer přijedu do Olomouce. 10. Já bych šel na operu, co ty na to?

12C

扩展

一、不错。真不错。您真不错。您身体真不错。您身体真不错啊。

二、大。多大。多大岁数。多大岁数了。您多大岁数了。

kuòzhǎn

1. bu-cuò. **zhēn**-bu-cuò. nín-**zhēn** bu-cuò. nín-shēnti₃ **zhēn**-bu-cuò. nín-shēnti₃ **zhēn**-bu-cuò-a.

2. dà. duo-dà. **duó**-da-suìshu. **duó**-da-suìshu-le. nín **duó**-da-suìshu-le.

rozšířte

1. Dobrý. **Velice** dobrý. Jste **velice** dobrý. Vypadáte **velice** dobře. Vypadáte **velice** dobře!

2. Velký. Jak velký. **Jak** starý. Už **jak** starý. **Jak** už jste starý.

替换

一、请问，帕大怎么走？前边就是。后边就是。左边就是。右边就是。

二、您多大岁数了？我八十三了。

tìhuàn

1. qǐng-wèn, pàdà zen³me-zǒu? qiánbian-jiu-shì. hòubian-jiu-shì.
zuǒbian-jiu-shì⁴. yòubian-jiu-shì.

2. nín duó-da-suìshu-le? wǒ bāshisān-le.

obměňte

1. Promiňte, jak se dostanu na Univerzitu Palackého? Je přímo před námi. Je přímo **za námi**.

Je přímo nalevo. Je přímo **napravo**.

2. **Kolik** je vám let? Je mi osmdesát tři.

填空

一、还可以。二、我八十三了。三、请问，帕大怎么走？四、您多大岁数了？五、前边就是。六、您身体真不错啊。

tiánkòng

1. hái-kěyi. 2. wǒ bāshisān-le. 3. qǐng-wèn, pàdà zen³me-zǒu?
4. nín duó-da-suìshu-le? 5. qiánbian-jiu-shì. 6. nín-shēntǐ zhēn-
-bu-cuò-a.

doplňte

1. Ještě to ujde. 2. Je mi osmdesát tři. 3. Promiňte, jak se dostanu na Univerzitu Palackého?
4. Kolik je vám let? 5. Je přímo před námi. 6. Vypadáte velice dobře!

回答

一、祝您健康长寿。谢谢您。二、您多大岁数了？我八十三了。三、请问，帕大怎么走？前边就是。四、您身体真不错啊。还可以。

huídá

1. zhu⁴-nin-jiànkāng chángshòu. xièxie-nin. 2. nín **duó**-da-suìshu-le? wǒ bāshisān-le. 3. qǐng-wèn, pàdà zen³me-zǒu? qiánbian-jiu-shi⁴. 4. nin-shēnti₃ **zhēn**-bu-cuò-a. hai-kěyi.

reagujte

1. Přeji vám zdraví a mnoho let. Děkuji vám. 2. **Kolik** je vám let? Je mi osmdesát tři. 3. Promiňte, jak se dostanu na Univerzitu Palackého? Je přímo před námi. 4. Vypadáte **velice** dobře! Ještě to ujde.

翻译

A

一、我八十三了。二、您多大岁数了？三、谢谢您。四、祝您健康长寿。五、前边就是。六、还可以。七、请问，帕大怎么走？八、您身体真不错啊。

B

一、您多大岁数了？二、还可以。三、我八十三了。四、您身体真不错啊。五、谢谢您。六、前边就是。七、请问，帕大怎么走？八、祝您健康长寿。

fānyì

A

1. wǒ bāshisān-le. 2. nín duó-da-suìshu-le? 3. xièxie-nin.
4. zhu⁴-nin-jiànkāng chángshòu. 5. qiánbian-jiu-shì. 6. hai-kěyi.
7. qǐng-wèn, pàdà zen³me-zǒu? 8. nin-shēnti₃ zhēn-bu-cuò-a.

B

1. nín duó-da-suìshu-le? 2. hai-kěyi. 3. wǒ bāshisān-le. 4. nin-shēnti₃ zhēn-bu-cuò-a. 5. xièxie-nin. 6. qiánbian-jiu-shi⁴.
7. qǐng-wèn, pàdà zen³me-zǒu? 8. zhu⁴-nin-jiànkāng chángshòu.

přeložte

A

1. Je mi osmdesát tři. 2. **Kolik** je vám let? 3. Děkuji vám. 4. Přeji vám zdraví a mnoho let.
5. Je přímo **před námi**. 6. Ještě to ujde. 7. Promiňte, jak se dostanu na Univerzitu Palackého?
8. Vypadáte **velice** dobře!

B

1. **Kolik** je vám let? 2. Ještě to ujde. 3. Je mi osmdesát tři. 4. Vypadáte **velice** dobře! 5. Děkuji vám.
6. Je přímo před námi. 7. Promiňte, jak se dostanu na Univerzitu Palackého? 8. Přeji vám zdraví a mnoho let.

21C

扩展

随身听。借随身听。能借随身听。能不能借随身听。能不能借你的随身听。能不能借你的随身听用。能不能借你的随身听用一下。

kuòzhǎn

suíshēntīng. jiè-suíshēntīng. néng-jiè suíshēntīng. **néng**-bu-néng-jiè suíshēntīng. néng-bu-néng jiè-ni-d suíshēntīng. néng-bu-néng jiè-ni-d suíshēntīng-yòng. néng-bu-néng jiè-ni-d suíshēntīng yòng-yíxià⁴.

rozšířte

Walkman. Půjčit walkman. Můžu si půjčit walkman. **Můžu** si půjčit walkman. Můžu si půjčit tvůj walkman. Můžu si půjčit tvůj walkman a používat ho. Můžu si půjčit tvůj walkman a použít ho.

替换

一、这种耳机很便宜，可是质量不好。这种随身听很便宜，可是质量不好。这种自行车很便宜，可是质量不好。这种表很便宜，可是质量不好。这种衣服很便宜，可是质量不好。这种手机很便宜，可是质量不好。

二、这么点儿小事儿，甬放在心上。这么点儿小事儿，别放在心上。这么点儿小事儿，不要放在心上。这么点儿小事儿，不用放在心上。这么点儿小事儿，千万别放在心上。这么点儿小事儿，千万不要放在心上。

tìhuàn

- zhèi-zhong-ěrjī hen-piányì, ke³shi-**zhì**liang bu-hǎo.
zhèi-zhong suíshēntīng hen-piányì, ke³shi-**zhì**liang bu-hǎo.
zhèi-zhong zìxíngchē hen-piányì, ke³shi-**zhì**liang bu-hǎo. zhèi-zhong-biǎo hen-piányì, ke³shi-**zhì**liang bu-hǎo. zhèi-zhong-yīfu hen-piányì, ke³shi-**zhì**liang bu-hǎo. zhèi-zhong-shǒujī hen-piányì, ke³shi-**zhì**liang bu-hǎo.
- zhème**-dianr³ xiǎo-shìr, béng-fang₄-zai xīnshang. **zhème**-dianr³ xiǎo-shìr, **bié**-fàng-zai xīnshang. zhème-dianr³ xiǎo-shìr, bú-**yào** fàng-zai-xīnshang. zhème-dianr³ xiǎo-shìr, bú-**yòng** fàng-zai-xīnshang. zhème-dianr³ xiǎo-shìr, **qiānwàn** bié-fang₄-zai xīnshang. zhème-dianr³ xiǎo-shìr, **qiānwàn** bu-yào fang₄-zai-xīnshang.

obměňte

- Tahle **sluchátka** jsou levná, ale nejsou **kvalitní**. Tenhle walkman je levný, ale není **kvalitní**. Tohle jízdní kolo je levné, ale není **kvalitní**. Tyhle hodinky jsou levné, ale nejsou **kvalitní**. Tohle oblečení je levné, ale není **kvalitní**. Tenhle **mobil** je levný, ale není **kvalitní**.
- Taková** drobnost, z toho si nic nedělej. **Taková** drobnost, z toho si nic **nedělej**. Taková drobnost, z toho si nic **nedělej**. Taková drobnost, z toho **není třeba** si něco dělat. Taková drobnost, z toho si **vůbec** nic nedělej. Taková drobnost, z toho si **vůbec** nic nedělej.

填空

一、明天我们有听力考试。二、我的随身听坏了。三、能不能借你的随身听用一下？四、你自己去拿吧。五、耳机怎么没有声音了？六、可能是耳机的线坏了。七、这种耳机很便宜，可是质量不好。八、真不好意思。九、这么点儿小事儿，甭放在心上。十、抓紧时间听吧。十一、祝你明天考得好。

tiánkòng

1. míngtiān wo³men-yǒu tīnglǐ-kǎoshì. 2. wo³-d-suíshēntīng huài-le. 3. néng-bu-néng jiè-ni-d suíshēntīng yòng-yíxià⁴? 4. ni-zìjǐ-qu-ná-ba. 5. ěrjī zěnmě-meí-you³ shēngyīn-le? 6. kěnéng-shì ěrjī-d-xiàn huài-le. 7. zhèi-zhōng-ěrjī hèn-piányì, kě³shì-zhìliang bu-hǎo. 8. zhēn-bu-hǎo yìsì. 9. zhème-dianr³ xiǎo-shìr, béng-fang₄-zài xīnshàng. 10. zhuājīn-shíjiān tīng-ba. 11. zhu⁴-ni-míngtiān kǎodehǎo.

doplňte

1. Zítřa máme zkoušku z náslechových cvičení. 2. Pokazil se mi **walkman**. 3. Můžu si půjčit tvůj walkman a použít ho? 4. Běž si ho **sám** vzít. 5. Proč ve sluchátkách nic neslyším? 6. Možná se pokazil **drát** od sluchátek. 7. Tahle **sluchátka** jsou levná, ale nejsou **kvalitní**. 8. Opravdu mě to mrzí. 9. **Taková** drobnost, z toho si nic nedělej. 10. Běž rychle poslouchat. 11. Přejú ti, ať ti zítřa zkouška dobře dopadne.

回答

一、谢谢你，唐木。甬客气。二、糟糕，耳机怎么没有声音了？可能是耳机的线坏了。三、真不好意思。没事儿，这么点儿小事儿，甬放在心上。四、我的随身听坏了，能不能借你的用一下？没问题，在桌子上，你自己去拿吧。

huídá

1. xièxie-ni³, táng-mù. beng-kèqi. 2. zāogāo, ěrjī zěnme-meì-you³ shēngyīn-le? kěnéng-shì ěrjī-d-**xiàn** huài-le. 3. zhēn-bu-hao³ yìsi. méi-shìr, **zhème**-dianr³ xiǎo-shìr, béng-fang₄-zai xīnshang. 4. wo³-d-suíshēntīng huài-le, néng-bu-néng jiè-**nǐ**-d yòng-yìxia⁴? méi-wènti₂, zai-zhuōzishang⁴, ni-zìji qu-ná-ba.

reagujte

1. Děkuju, Tomáši. Není zač. 2. To je hrůza, proč ve sluchátkách nic neslyším? Možná se pokazil **drát** od sluchátek. 3. Opravdu mě to mrzí. **Taková** drobnost, z toho si nic nedělej. 4. Pokazil se mi walkman, můžu si půjčit **tvůj** a použít ho? Bez problémů, je na stole, běž si ho sám vzít.

翻译

一、这种耳机很便宜，可是质量不好。二、明天我们有听力考试，可是我的随身听坏了，能不能借你的随身听用一下？三、我看看，可能是耳机的线坏了。四、祝你明天考得好。五、没事儿，这么点儿小事儿，甭放在心上。六、没问题，在桌子上，你自己去拿吧。(七、)抓紧时间听吧。八、糟糕，耳机怎么没有声音了？

fānyì

1. zhèi-zhong-ěrjī hen-piányì, ke³shi-**zhì**liang bu-hǎo. 2. míngtiān wo³men-yǒu tīnglǐ-kǎoshì, ke³shi wǒ-d-suǐshentīng huài-le, néng-bu-neng² jiè-ni-d suǐshentīng yòng-yíxia⁴? 3. wǒ-kàn-kan, kěnéng-shi ěrjī-d-**xiàn** huài-le. 4. zhu⁴-ni-míngtiān kǎodehǎo. 5. méi-shìr, **zhè**me-dianr³ xiǎo-shìr, béng-fang₄-zai xīnshang. 6. méi-wènti, zai-zhuōzishang⁴, ni-zìji qu-ná-ba. (7.) zhuājīn-shíjiān tīng-ba. 8. zāogāo, ěrjī zěnme-mei-you³ shēngyīn-le?

přeložte

1. Tahle sluchátka jsou levná, ale nejsou **kvalitní**. 2. Zítra máme zkoušku z následových cvičení, ale pokazil se mi walkman, můžu si půjčit tvůj walkman a použít ho? 3. Podívám se na to, možná se pokazil **drát** od sluchátek. 4. Přeju ti, ať ti zítra zkouška dobře dopadne. 5. To nic, **taková** drobnost, z toho si nic nedělej. 6. Bez problémů, je na stole, běž si ho sám vzít. (7.) Běž rychle poslouchat. 8. To je hrůza, proč ve sluchátkách nic neslyším?
(mluvčí vynechala číselné označení věty č. 7.)

22C

扩展

想到。没想到。真没想到。真没想到遇见你。真没想到在捷克遇见你。真没想到在捷克遇见你了。真没想到在捷克遇见你了。

kuòzhǎn

xiǎngdào. **méi**-xiangdao⁴. **zhēn**-méi xiǎngdào. **zhēn**-mei-xiangdào
yùjian-ni³. **zhēn**-mei-xiangdào zai-**jié**ke yùjian-ni³. **zhēn**-mei-
-xiangdào zai-**jié**ke₄ yùjian-ni-le. **zhēn**-mei-xiangdào zai-**jié**ke
yùjian-ni-le.

rozšířte

Napadlo. **Nenapadlo**. **Opravdu** nenapadlo. **Opravdu** by mě nenapadlo, že vás potkám.
Opravdu by mě nenapadlo, že vás potkám **v Česku**. **Opravdu** by mě nenapadlo, že vás
potkám tady v Česku. **Opravdu** by mě nenapadlo, že vás potkám tady **v Česku**.

替换

那你什么时候有空？我明天晚上有空。我今天下午有空。我后天上午有空。我星期一有空。我周末有空。我明天早上有空。我后天中午有空。

tìhuàn

na-nǐ **shénme**-shí²hou you-kòng? wo-míngtiān-**wǎn**shang you-kòng.
 wo-jīntiān **xià**wu-you-kòng. wo-hòutiān **shàng**wu-you-kòng.
 wo-xīngqī**yī** you-kòng. wo-zhōu**mò** you-kòng. wo-míngtiān **zǎo**shang-
 -you-kòng. wo-hòutiān **zhōng**wu₃ you-kòng.

obměňte

Tak **kdy** máte čas? Mám čas zítra **večer**. Mám čas dneska **odpoledne**. Mám čas pozítří **dopoledne**. Mám čas v **pondělí**. Mám čas **o víkendu**. Mám čas zítra **ráno**. Mám čas pozítří **v poledne**.

填空

一、今天晚上我已经有安排了。二、后天晚上八点，我在摩拉维亚饭店门口儿等你。三、真没想到，在捷克遇见你了。四、好，见面再聊。五、什么时候到的？六、明天要谈判。七、后天晚上没事儿。八、我是陪贸易代表团来的。

tiánkòng

1. jīntian-wǎnshang wo-yǐjing you-ānpai-le. 2. hòutian wǎnshang bā-dian, wo-zài mólaweyià fàndian-ménkour dēng-ni₃. 3. zhēn-meixiangdào, zai-jiéke yùjian-ni-le. 4. hǎo, jianmiàn zai-liáo. 5. shénme-shí²hou dào-d? 6. míngtiān yao-tánpàn. 7. hòutian-wǎnshang méi-shìr. 8. wo³-shi-péi màoyi-dàibiaotuán lái-d.

doplňte

1. Dneska večer už mám program. 2. Pozítří v osm hodin večer vás budu čekat u vchodu do Moravské restaurace. 3. Opravdu by mě nenapadlo, že vás potkám tady v Česku. 4. Dobře, popovídáme si, až se zase uvidíme. 5. Kdy jste přijeli? 6. Zítra máme jednání. 7. Pozítří večer nic nemám. 8. Přijel jsem s obchodní delegací.

回答

一、今天晚上我请你吃饭怎么样？不行，今天晚上，我已经有安排了。二、后天晚上八点，我在摩拉维亚饭店门口儿等你，我请你吃捷克饭。好，见面再聊。三、李老师，真没想到在捷克遇见你了。我是陪贸易代表团来的。四、明天要谈判，后天晚上没事儿。后天晚上八点，我在摩拉维亚饭店门口儿等你，我请你吃捷克饭。五、什么时候到的？前天到的。

huídá

1. jīntian-wǎnshang wǒ³-qǐng-nǐ chī-fàn zen³me-yàng? bù-xíng, jīntian-wǎnshang, wǒ-yǐjīng yǒu-ānpai-le. 2. hòutian wǎnshang bā-dian, wǒ-zài mólaweiyà fàndian-ménkour dēng-ni₃, wǒ³-qǐng-ni-chī jiéke-fàn. hǎo, jiànmiàn zai-liáo. 3. lǐ-lǎoshī, zhēn-meixiangdào zai-jiéke yùjian-ni-le. wǒ³-shì-péi màoyì-dàibiaotuán lái-d. 4. míngtiān yào-tánpàn, hòutian-wǎnshang méi-shìr. hòutian-wǎnshang bā-dian, wǒ³-zai mólaweiyà fàndian-ménkour dēng-ni₃, wǒ³-qǐng-ni-chī jiéke-fàn. 5. shénme-shí²hou dào-d? qiántian-dào-d.

reagujte

1. Co kdybych vás dneska večer pozval **na večeri**? To nejde, dneska večer už mám program. 2. Pozití v osm hodin večer vás budu čekat **u vchodu** do Moravské restaurace, pozvu vás na **české jídlo**. Dobře, popovídáme si, až se zase uvidíme. 3. Pane učiteli Li, **opravdu** by mě nenapadlo, že vás potkám tady **v Česku**. Přijel jsem s obchodní **delegací**. 4. Zítra máme jednání, pozití večer nic nemám. Pozití v osm hodin večer vás budu čekat u vchodu do **Moravské** restaurace, pozvu vás na **české jídlo**. 5. **Kdy** jste přijeli? Přijeli jsme předevčírem.

翻译

一、不行，今天晚上我已经有安排了。二、见面再聊。三、真没想到在捷克遇见你了。四、今天晚上我请你吃饭怎么样？五、明天要谈判，后天晚上没事儿。六、我是陪贸易代表团来的。七、后天晚上八点，我在摩拉维亚饭店门口儿等你。八、我请你吃捷克饭。

fānyì

1. bù-xíng, jīntian-wǎnshang wǒ-yǐjīng yǒu-ānpai-le. 2. jiànmiàn-zai-liáo. 3. zhēn-mei-xiàngdào zai-jiéke yùjian-ni-le. 4. jīntian-wǎnshang wǒ³-qīng-nǐ chī-fàn zen³me-yàng? 5. míngtiān yào-tánpàn, hòutian-wǎnshang méi-shìr. 6. wǒ³-shì-péi mào-yì-dàibiao tuán lái-d. 7. hòutian-wǎnshang bā-dian, wǒ³-zai mólaweiyà fàndiàn-ménkǒu děng-ni. 8. wǒ³-qīng-ni-chī jiéke-fàn.

přeložte

1. To nejde, dneska večer už mám program. 2. Popovídáme si, až se zase **uvidíme**. 3. **Opravdu** by mě nenapadlo, že vás potkám tady v **Česku**. 4. Co kdybych vás dneska večer pozval na večeři? 5. Zítra máme jednání, pozítří večer nic nemám. 6. Přijel jsem s obchodní **delegací**. 7. Pozítří v osm hodin večer vás budu čekat **u vchodu** do Moravské restaurace. 8. Pozvu vás na **české jídlo**.

23C

扩展

去。去一次。再去一次。再陪你去一次。明年再陪你去一次。明年我再陪你去一次。

kuòzhǎn

qù. qù-yi-ci⁴. zài-qu-yi-ci⁴. zài-pei-nǐ qù-yi-ci⁴. míngnián zài-pei-nǐ qù-yi-ci⁴. míngnián wǒ-zài-pei-nǐ³ qù-yi-ci⁴.

rozšířte

Jet. Jednou jet. **Ještě** jednou jet. Ještě jednou s tebou pojedu. Příští rok s tebou pojedu ještě jednou. Já s tebou příští rok pojedu ještě jednou.

替换

这样不但可以了解捷克的情况，而且也可以了解中国的情况。这样不但可以学习汉语，而且也可以了解中国。这样不但可以挣钱，而且也可以旅行。这样不但可以说捷语，而且也可以说汉语。这样不但可以买东西，而且也可以看朋友。

tìhuàn

zhè-yang búdan-ke³yi-liǎojie jiéke-d-qingkuang⁴, érqiě ye-kěyi-
-liǎojie **zhōng**guo-d-qingkuàng. zhè-yang búdan-ke³yi xuéxi-hànyu₃,
érqiě ye-kěyi liǎojie-zhōngguo₂. zhè-yang búdan ke³yi-zhèng-qián,
érqiě yě-keyi-lǚxíng. zhè-yang búdan-ke³yi shuō-jiéyu₃, érqiě yě-
-ke₃yi shuō-hànyu₃. zhè-yang búdan ke³yi-mǎi-dōngxi, erqiě-
-yě-ke³yi kàn-péngyou.

obměňte

Takhle můžu porozumět nejen situaci v Česku, ale můžu porozumět i situaci v **Číně**. Takhle můžu nejen studovat čínštinu, ale můžu i porozumět Číně. Takhle můžu nejen vydělat peníze, ale můžu i cestovat. Takhle můžu nejen mluvit česky, ale můžu mluvit i čínsky. Takhle můžu nejen nakupovat, ale můžu i navštívit kamaráda.

填空

一、你跟我一起去中国吧。二、我打算先在捷克，然后再到中国旅行。三、因为暑假时间很长。四、明年我再陪你去一次。五、你安排得太好了。六、这样不但可以了解捷克的情况，而且也可以了解中国的情况。七、我也想像你一样，可是我没有那么多钱。八、你为什么这样安排？

tiánkòng

1. ni³-gen-wǒ yiqǐ-qu zhōngguo-ba. 2. wo-dāsuan xiān-zai-jiéke, ránhòu zai⁴-dao-zhōngguo lǚxíng. 3. yīnwei-shǔjià shíjiān-hě-n-cháng. 4. míngnián wo³-zai-pei-nǐ qù-yì-ci⁴. 5. ni-ānpai-d tài-hao-le. 6. zhè-yang búdan ke³yi-liǎojie jiéke-d-qingkuang⁴, erqiě yě-keyi-liǎojie **zhōng**guo-d-qingkuàng. 7. wǒ-ye₃-xiang xiang-nǐ-yi-yàng, ke³shi-wo³-mei-yǒu nàme-duō-qián. 8. ni-wèi-shenme **zhè**-yang-ānpai?

doplňte

1. Pojeď do Číny se mnou. 2. Plánuju, že nejdříve budu cestovat po České republice a pak po Číně. 3. Protože letní prázdniny jsou dlouhé. 4. Příští rok s tebou pojedu ještě jednou. 5. To máš moc dobře naplánované. 6. Takhle můžu porozumět nejen situaci v Česku, ale můžu porozumět i situaci v **Číně**. 7. Chtěl bych to taky udělat jako ty, ale nemám tolik peněz. 8. Proč sis to naplánoval **takhle**?

回答

一、我打算明年去中国。好，明年我再陪你去一次。二、你跟我一起去中国吧。不行，我也想像你一样，可是我没有那么多钱。三、这个假期你打算干什么？我打算先在捷克，然后再到中国旅行。四、你安排得太好了。还可以吧。

huídá

1. wo-dǎsuan míngnián qù-zhōngguó. hǎo, míngnián wǒ³-zài-pei-nǐ qù-yì-cì⁴. 2. nǐ³-gēn-wǒ yìqǐ-qù zhōngguó-ba. bù-xíng, wǒ³-yě-xiǎng xiàng-nǐ-yì-yàng, kěshì wǒ-méi-you nàme-duo-qián. 3. zhè⁴-ge-jiàqī nǐ-dǎsuan gàn-shénme? wǒ-dǎsuan xiān-zài-jiéqù, ránhòu zài⁴-dào-zhōngguó lǚxíng. 4. nǐ-ānpai-d tài-hao-le. hái-kěyǐ-ba.

reagujte

1. Mám v plánu jet do Číny příští rok. Dobře, příští rok s tebou pojedú ještě jednou. 2. Pojed' do Číny se mnou. To nejde, chtěl bych to taky udělat jako ty, ale nemám tolik peněz. 3. Co budeš dělat o těchhle prázdninách? Plánuju, že nejdříve budu cestovat po České republice a pak po Číně. 4. To máš moc dobře naplánované. Docela to jde.

翻译

一、明年我再陪你去一次。二、你跟我一起去中国吧。三、不行，我也想像你一样，可是我没有那么多钱。四、你为什么这样安排？五、我打算先在捷克，然后再到中国旅行。六、这个假期你打算干什么？七、我打算明年去中国。八、你安排得太好了。

fānyì

1. míngnián wo³-zai-pei-nǐ qù-yi-ci⁴. 2. ni³-gen-wǒ yìqǐ-qu zhōngguo-ba. 3. bù-xíng, wo-yě-xiang xiang-nǐ-yi-yàng, kěshì wo-méi-you nàme-duō-qián. 4. ni-wèi-shenme zhè-yang-ānpai₂? 5. wo-dǎsuan xiān-zai-jiékè, ránhòu zai⁴-dao-zhōngguo lǚxíng. 6. zhe⁴-ge-jiàqī ni-dǎsuan gàn-shénme? 7. wo-dǎsuan míngnián qu-zhōngguo. 8. ni-ānpai-d tài-hao-le.

přeložte

1. Příští rok s tebou pojedu ještě jednou. 2. Pojed' do Číny se mnou. 3. To nejde, chtěl bych to taky udělat jako ty, ale nemám tolik peněz. 4. Proč sis to naplánoval takhle? 5. Plánuju, že nejdříve budu cestovat po České republice a pak po Číně. 6. Co budeš dělat o těchhle prázdninách? 7. Mám v plánu jet do Číny příští rok. 8. To máš moc dobře naplánované.

24C

扩展

机会。有机会。有机会去。你们有机会去。你们有机会到中国去。希望你们有机会到中国去。

kuòzhǎn

jīhuì₄. yǒu-jīhuì₄. yǒu-jīhuì-qù. nǐ³mén-yǒu jīhuì-qù. nǐ³mén-yǒu-jīhuì₄ dào-zhōngguó-qu⁴. xīwàng nǐ³mén-yǒu-jīhuì₄ dào-zhōngguó-qu⁴.

rozšířte

Prležitost. Mít příležitost. Mít příležitost jet. Budete mít příležitost jet. Budete mít příležitost jet do Číny. Doufám, že budete mít příležitost jet do Číny.

替换

一、真让我不知道说什么好。真让我不知道做什么好。真让我不知道吃什么好。真让我不知道买什么好。

二、如果有机会，我们也希望您再来。如果有机会，我们一定去。如果有机会，我也参加。如果有机会，我也想去法国看看。如果有机会，我要亲自去看你。

tìhuàn

1. zhēn-rang-wo³ bu⁴-zhidào shuō-shénme-hǎo. **zhēn**-rang-wo³ bu⁴-zhidào **zuò**-shenme-hǎo. **zhēn**-rang-wo³ bu⁴-zhidào **chī**-shenme-hǎo. **zhēn**-rang-wo³ bu⁴-zhidào **mǎi**-shenme-hǎo.

2. rúguo-you-jīhui₄, wo³men-**yě**-xīwàng nin-zài-lai. rúguo-you-jīhui₄, wo³men-**yí**ding-qu⁴. rúguo-you-jīhui₄, wo-**yě**-cānjiā. rúguo-you-jīhui₄, wo-**yě**-xiang-qù fǎguo-kan⁴-kan. rúguo-you-jīhui₄, wo³-yao-**qīn**zi qu-kàn-ni.

obměňte

1. Opravdu nevím, co říct. **Opravdu** nevím, co **dělat**. **Opravdu** nevím, co **sníst**. **Opravdu** nevím, co **koupit**.

2. **Taky** doufáme, že jestli budete mít příležitost, zase přijedete. Jestli budeme mít příležitost, **určitě** pojedeme. Jestli budu mít příležitost, **taky** se zúčastním. Jestli budu mít příležitost, **taky** se pojedu podívat do Francie. Jestli budu mít příležitost, **osobně** tě pojedu navštívit.

填空

一、如果有机会，我们也希望您再来。二、我真不知道说什么好。三、收拾好了。四、我们来给您送行来了。五、你们这么忙，还特意来送我。六、希望你们有机会到中国去。七、我们和您在一起快两年了。八、请代我们问您全家人好。

tiánkòng

1. rúguo-you-jīhui₄, wo³men-**yě**-xīwàng **nín**-zài-lai. 2. wo-**zhēn**-bu-zhidào shuō-shénme-hao³. 3. shōushihao³-le. 4. wo³men-lái gei-nín sòngxíng-lai-le. 5. nǐmen **zhème**-máng, hai-tèyi-lai² **sòng**-wo₃. 6. xīwàng ni³men-you-jīhui₄ dao-zhōngguo-qu⁴. 7. wo³men-he-nín zai⁴-yiqǐ kuài-liǎng-nian₂-le. 8. qǐng-dài-wo₃men wen⁴-nín-quán-jia₁-ren hǎo.

doplňte

1. **Taky** doufáme, že jestli **vy** budete mít příležitost, zase přijedete. 2. **Opravdu** nevím, co říct. 3. Sbaleno. 4. Přišli jsme vás vyprovodit. 5. Máte **tolik** práce a přece jste přišli jenom proto, abyste mě **vyprovodili**. 6. Doufám, že budete mít příležitost jet do Číny. 7. Strávili jsme s vámi skoro dva roky. 8. Prosím, pozdravujte od nás celou svoji rodinu.

回答

一、我们来跟您告别来了。你们这么忙，还特意来送我，真让我感动。二、希望你们有机会到中国去。好，如果有机会，我们也希望您再来。三、祝您一路顺利。再见。四、我们和您在一起快两年了，学到了不少知识，真舍不得让您走。我也舍不得离开你么啊。

huídá

1. wo³men-lái-gen-nín gàobié-lai-le. ni³men-zhème-máng, hai-tèyi-lai sòng-wo³, **zhēn**-rang-wo³ gǎndòng. 2. xīwang ni³men-you-jīhui⁴ dao-zhōngguo-qu⁴. hǎo, rúguo-you-jīhui⁴, wo³men-**yě**-xīwàng **nín**-zai⁴-lai. 3. zhu-nín² yi-lù-shùnlì. zàijiàn. 4. wo³men-he-nín zai⁴-yiqǐ kuài-liǎng-nian²-le, xuédaole bù-shao-zhīshi, **zhēn**-shěbudé rang-nín-zǒu. wo-**yě**-shěbudé líkai-nǐmen-a.

reagujte

1. Přišli jsme se s vámi rozloučit. Máte tolik práce a přece jste přišli jen proto, abyste mě vyprovodili, jsem **opravdu** dojatý. 2. Doufám, že budete mít příležitost jet do Číny. Dobře, **také** doufáme, že jestli **vy** budete mít příležitost, zase přijedete. 3. Přejeme vám šťastnou cestu. Na shledanou. 4. Strávili jsme s vámi skoro dva roky a naučili jsme se spoustu věcí, je nám **opravdu** líto, že odjíždíte. **Taky** je mi líto, že vás opouštím.

翻译

一、请代我们问您全家人好。二、希望你们有机会到中国去。三、我真不知道说什么好。四、如果有机会，我们也希望您再来。五、祝您一路顺利。六、车子来了，您赶快上车吧。七、我们和您在一起快两年了，学到了不少知识，真舍不得让您走。十、你们这么忙，还特意来送我，真让我感动。

fānyì

1. qǐng-dài-wo₃men wen⁴-nin-quán-jia₁-ren hǎo. 2. xīwàng ni³men-you-jīhui₄ dao-zhōngguo-qu⁴. 3. wo-**zhēn**-bu-zhidào shuō-shénme-hao³. 4. rúguo-you-jīhui₄, women-**yě**-xīwàng nin-zài-lai. 5. zhu-nín yi-lù-shùnli. 6. chēz-lai²-le, nín gǎnkuài-shang-chē-ba. 7. wo³men-he-nín zai⁴-yiqǐ kuài-liǎng-nian₂-le, xuédaole bù-shao-zhīshi, **zhēn**-shěbudé rang-nín-zǒu. 10. nǐmen **zhè**me-máng, hai-tèyì-lai sòng-wo₃, **zhēn**-rang-wo³ gǎndòng.

přeložte

1. Prosím, pozdravujte od nás celou svoji rodinu. 2. Doufám, že budete mít příležitost jet do Číny. 3. **Opravdu** nevím, co říct. 4. **Také** doufáme, že jestli budete mít příležitost, zase přijedete. 5. Přejeme vám šťastnou cestu. 6. Auto je tady, rychle si nastupte. 7. Strávili jsme s vámi skoro dva roky a naučili jsme se spoustu věcí, je nám **opravdu** líto, že odjíždíte. 10. Máte **tolik** práce a přece jste přišli jenom proto, abyste mě vyprovodili, jsem **opravdu** dojatý.

(po větě č. 7. mluvčí uvedla rovnou větu č. 10.)

3. Prozodická analýza

3.1 Metody a postupy vypracování analýzy

Při vypracovávání prozodické analýzy jsem se opírala o zásady kvantitativní lingvistiky. Kvantitativní lingvistiku definuje Marie Těšitelová jako podmnožinu matematické lingvistiky, která zjišťuje kvantitu různých jazykových jevů a „*modeluje jejich vztahy realizující se ve větě, v textu, abychom lépe poznali jejich příčinný mechanismus, jejich fungování, jejich stránku formální, ale i sémantickou*“.⁴⁴

Věty, kóla a segmenty spolu vytvářejí rytmickou strukturu čínského textu.⁴⁵ Hlavní pozornost je proto v této analýze zaměřena na kóla, která tvoří věty, a na segmenty, které tvoří kóla. V případě kól je zkoumán jejich počet a průměrná délka, jsou kvantifikována podle počtu segmentů a je zkoumána také pozice typů rytmických sledů v rámci kól. V případě segmentů je zkoumán jejich počet a průměrná délka, velikost segmentů podle počtu slabik a typologie jejich rytmického průběhu. Pro správnou analýzu rytmického průběhu segmentů je esenciální porozumět prozodické hierarchii slabik. Použité pojmosloví a kategorizace jsou převzaty od O. Švarného.⁴⁶

V analýze jsou u jednotlivých typů rytmických sledů segmentů uváděny zpravidla tři příklady. Pokud je uvedených příkladů méně, znamená to, že se v analyzovaném materiálu více odlišných případů rytmických sledů nenachází. Všechny číselné hodnoty zjištěné v průběhu analýzy jsou zaokrouhlovány na jedno desetinné místo.

⁴⁴ TĚŠITELOVÁ 1987: s. 8–9.

⁴⁵ UHER, SLAMĚNÍKOVÁ 2015: s. 105.

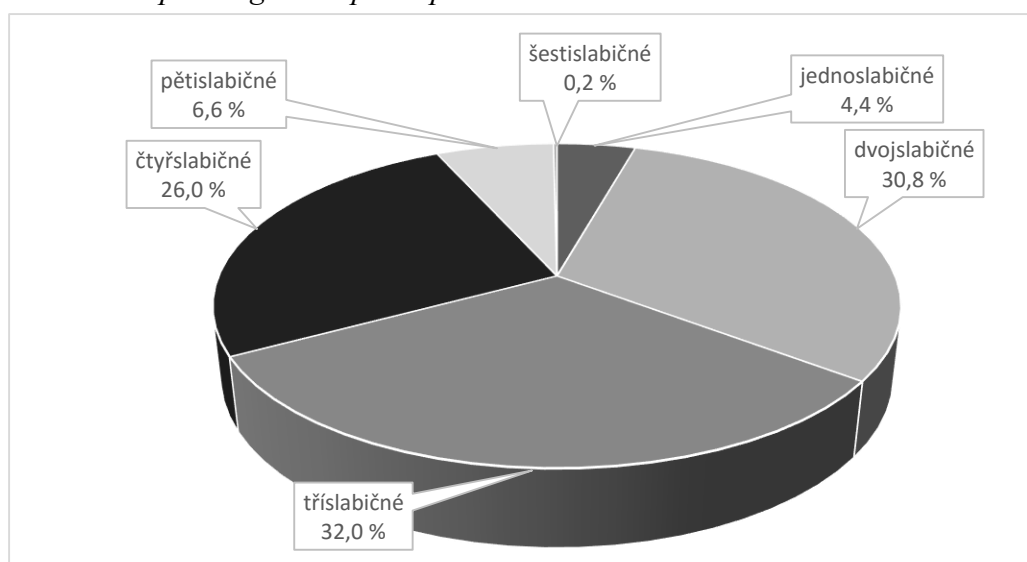
⁴⁶ Pojmosloví a jemu příslušná teorie jsou v této práci vysvětleny v kapitole „1. Teorie“.

3.2 Analýza segmentů

3.2.1 Obecné charakteristiky segmentů

Analyzovaný korpus obsahuje 895 segmentů, které jsou složeny z celkem 2 688 slabik. Segmenty jsou tvořeny jednou až šesti slabikami a průměrná délka segmentu je 3,0 slabiky.

Graf č. 1: Zastoupení segmentů podle počtu slabik



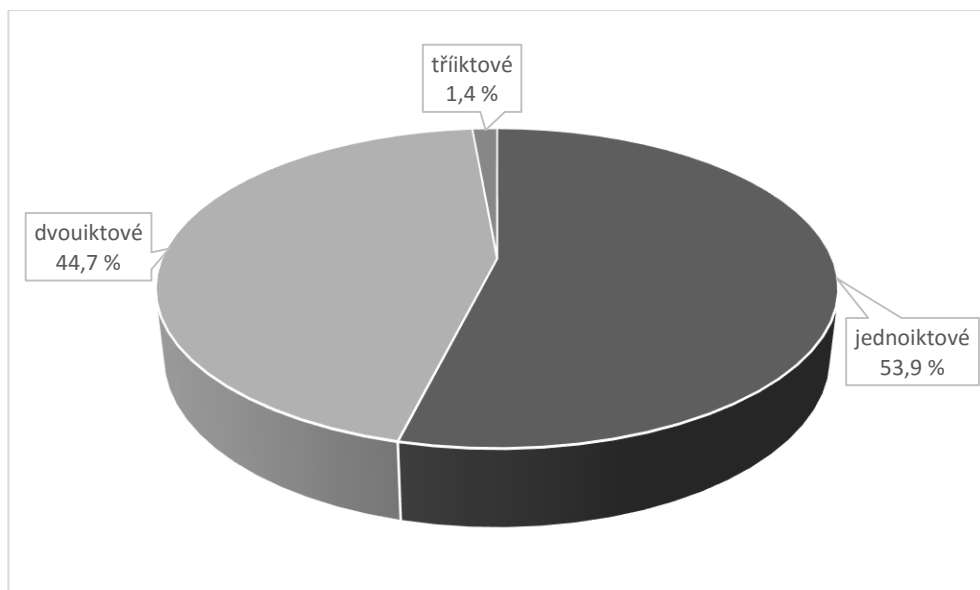
Jak je patrné z grafu č. 1, nejpočetněji zastoupenou skupinou jsou tříslabíčné segmenty, které představují zhruba jednu třetinu zkoumaného souboru, zatímco nejméně početně zastoupenou skupinou jsou šestislabíčné segmenty. Těch je dokonce 143x méně než tříslabíčných segmentů. Druhá a třetí nejpočetnější skupina, kterými jsou dvojslabíčné a čtyřslabíčné segmenty, tvoří dohromady dvě třetiny zkoumaného souboru. Pětislabíčné segmenty nedosahují ani $\frac{1}{10}$ souboru.

Tabulka č. 1: Zastoupení segmentů podle počtu slabik

typ segmentu	počet	procentuální zastoupení
tříslabičný	286	32,0 %
dvojslabičný	276	30,8 %
čtyřslabičný	233	26,0 %
pěťslabičný	59	6,6 %
jednoslabičný	39	4,4 %
šestislabičný	2	0,2 %

Z tabulky č. 1 můžeme vysledovat, že tři nejpočetnější skupiny segmentů podle počtu slabik tvoří zhruba $\frac{9}{10}$ analyzovaného textu, zatímco zbývající tři skupiny segmentů, které jsou zároveň třemi nejméně početnými skupinami, dosahují jen něco málo přes $\frac{1}{10}$ celého textu.

Graf č. 2: Zastoupení segmentů podle počtu iktů



V analyzovaném materiálu se vyskytují segmenty s jednou, dvěma nebo třemi arzemi. Jak můžeme vyhodnotit na základě grafu č. 2, nejpočetněji jsou zastoupeny jednoiktové segmenty, které tvoří více než polovinu korpusu, zatímco nejméně početné jsou tříiktové segmenty, které představují zhruba $\frac{1}{70}$ analyzovaného textu.

Tabulka č. 2: Segmenty podle počtu iktů

typ segmentu	počet	procentuální zastoupení
jednoiktový	481	53,9 %
dvouiktový	399	44,7 %
tříiktový	12	1,4 %

Z tabulky č. 2 se dozvíme konkrétní hodnoty zastoupení segmentů podle počtu iktů a můžeme mimo jiné zjistit, že tříiktových segmentů je 40x méně než jednoiktových segmentů.

Tabulka č. 3: Segmenty různé velikosti podle počtu arzí

typ segmentu	počet	procentuální zastoupení
dvojslabičný s 1 arzí	276	30,9 %
čtyřslabičný se 2 arzemi	202	22,7 %
tříslabičný se 2 arzemi	149	16,7 %
tříslabičný s 1 arzí	137	15,4 %
pětislabičný se 2 arzemi	47	5,3 %
jednoslabičný s 1 arzí	39	4,0 %
čtyřslabičný s 1 arzí	31	3,5 %
pětislabičný se 3 arzemi	11	1,2 %
pětislabičný s 1 arzí	1	0,1 %
šestislabičný se 2 arzemi	1	0,1 %
šestislabičný se 3 arzemi	1	0,1 %

Důležitým úkolem této analýzy bylo také kvantifikovat počet arzí u segmentů různé velikosti. Z výše uvedené tabulky č. 3 si můžeme všimnout, že při zohlednění počtu slabik segmentů jsou v analyzovaném materiálu nejvíc zastoupeny dvojslabičné segmenty s jednou arzí, čtyřslabičné se dvěma arzemi a tříslabičné se dvěma arzemi. Nejpočetněji zastoupené dvojslabičné segmenty s jednou arzí tvoří zhruba jednu třetinu zkoumaného textu, tři nejpočetněji zastoupené skupiny pak dohromady představují víc než $\frac{7}{10}$ textu.

Dalším zkoumaným aspektem segmentů byla typologie jejich rytmického průběhu. Rytmický průběh dvojslabičných až šestislabičných segmentů je zpracován na následujících stranách v samostatných podkapitolách.⁴⁷ U segmentů je vždy uveden odkaz na konkrétní větu v korpusu, ze které segment pochází.

3.2.2 Dvojslabičné segmenty

V korpusu se vyskytuje celkem 276 dvojslabičných segmentů. Dvojslabičné segmenty mohou být jednoiktové descendentní nebo jednoiktové ascendentní.

Typy dvojslabičných segmentů:

1) descendentní

/sòng-wò ₃ /	(24C, TK, 5) ⁴⁸
/jīntian/	(10C, TK, 1)
/wò ³ -zai/	(22C, FY, 7)

2) ascendentní

/yi-jīn/	(9C, KZ, 1)
/gējù/	(11C, FY, 10)
/bú-yòng/	(21C, TH, 2)

Tabulka č. 4: Dvojslabičné segmenty

typ rytmického sledu	počet	procentuální zastoupení
descendentní	141	51,1 %
ascendentní	135	48,9 %

Zastoupení descendentního a ascendentního rytmického sledu je v souboru dvojslabičných segmentů téměř úplně vyvážené, jak je patrné z tabulky č. 4.

⁴⁷ Jednoslabičné segmenty rytmus nemají, proto u nich analýzu rytmického průběhu nebylo možné provést.

⁴⁸ Odkaz na konkrétní větu v korpusu práce. Segment se nachází v oddílu 24C, ve cvičení jménem „tiánkòng“ (TK), ve větě či části cvičení číslo 5. Všechny následující odkazy na věty v korpusu jsou vyhotoveny stejným způsobem. Viz „Seznam zkratk“ v úvodní části práce.

3.2.3 Tříslabičné segmenty

Zkoumaný materiál obsahuje celkem 286 tříslabičných segmentů. Tříslabičné segmenty mohou mít jeden nebo dva ikty – mohou být jednoiktové descendentní, jednoiktové ascendentní nebo dvouiktové akronymické.

Typy tříslabičných segmentů:

I) jednoiktový

1) jednoiktový descendentní

a) jednoiktový descendentní jako celek

/wǒ-ye ₃ -xiang/	(23C, TK, 7)
/xièxie-nin/	(12C, HD, 1)
/xuédaole/	(24C, HD, 4)

b) jednoiktový descendentní s předklonkou

/lai-jǐ-jīn/	(9C, TK, 4)
/wo-dāsuan/	(23C, HD, 1)
/ni-zìji/	(21C, HD, 4)

2) jednoiktový ascendentní

a) jednoiktový ascendentní jako celek

/kan-diànyǐng/	(11C, HD, 4)
/yao-tánpàn/	(22C, FY, 5)
/wo-zhōumò/	(22C, TH, 6)

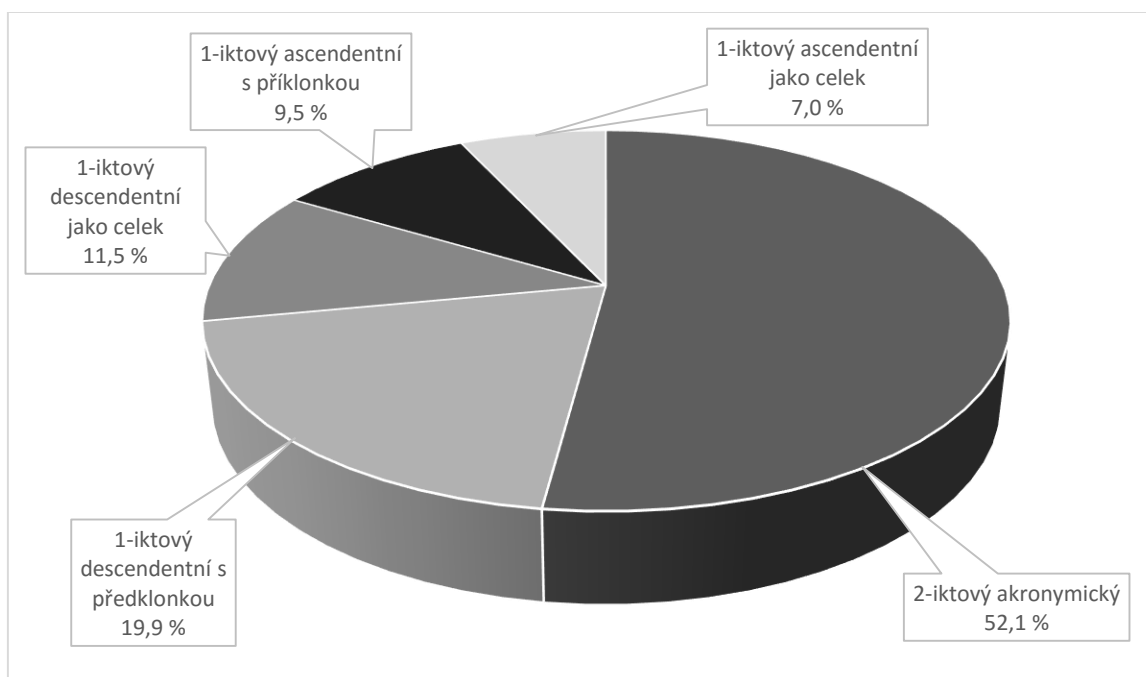
b) jednoiktový ascendentní s příklonkou

/yìqǐ-qu/	(24C, HD, 2)
/tài-guì-le/	(9C, TK, 1)
/chūshēng-d/	(10C, KZ, 1)

II) dvouiktový akronymický

/gěi-nin-qián/	(9C, FY, 5)
/zen ³ me-zǒu/	(12C, TK, 3)
/suíshentīng/	(21C, KZ, 1)

Graf č. 3: Typologie tříslabičných segmentů podle rytmického sledu



Z grafu č. 3 je patrné, že dvě nejpočetněji zastoupené skupiny, tedy dvouiktové akronymické segmenty a segmenty jednoiktové descendentní s předklonkou, tvoří zhruba tři čtvrtiny všech tříslabičných segmentů, zatímco dvě nejméně početně zastoupené skupiny dosahují pouze zhruba $\frac{1}{6}$ textu.

Tabulka č. 5: Tříslabičné segmenty

typ rytmického sledu	počet	procentuální zastoupení
dvouiktový akronymický	149	52,1 %
jednoiktový descendentní s předkonkou	57	19,9 %
jednoiktový descendentní jako celek	33	11,5 %
jednoiktový ascendentní s příklonkou	27	9,5 %
jednoiktový ascendentní jako celek	20	7,0 %

Na základě tabulky č. 5 si můžeme všimnout, že se u tříslabičných segmentů v tomto textu objevuje celkem šest typů rytmických sledů. Více než polovinu z nich představují dvouiktové akronymické segmenty. Naopak nejméně jsou zastoupeny segmenty jednoiktové ascendentní jako celek, které nedosahují ani $\frac{1}{10}$ souboru.

3.2.4 Čtyřslabičné segmenty

Ve zkoumaném korpusu se nachází 233 čtyřslabičných segmentů. Čtyřslabičné segmenty mohou mít jeden nebo dva ikty.

Typy čtyřslabičných segmentů:

I) jednoiktový

1) jednoiktový descendentní

a) jednoiktový descendentní jako celek

/yùjian-ni-le/

(22C, TK, 3)

b) jednoiktový descendentní s předklonkou

/qing-dài-women/ (24C, FY, 1)

/you-ānpai-le/ (22C, TK, 1)

/ni-wèi-shenme/ (23C, TK, 8)

2) jednoiktový ascendentní

a) jednoiktový ascendentní s příklonkou

/shi-rénměi-ba/ (11C, TK, 2)

/shi-guómíng-ma/ (11C, HD, 5)

/sòngxíng-lai-le/ (24C, TK, 4)

3) jednoiktový, kombinace ascendentního a descendentního sledu

/mínzú-jùyuán/ (11C, HD, 1)

/yi-lù-shùnlì/ (24C, FY, 5)

II) dvouiktový

1) dvouiktový, kombinace dvou descendentních sledů

/zhè-yang-ānpai₂/ (23C, FY, 4)

/bù-shao-zhīshi/ (24C, FY, 4)

/jīntiān-wǎnshàng/ (11C, FY, 9)

2) dvouiktový, kombinace dvou ascendentních sledů

/jiānmiàn-zai-liáo/ (22C, FY, 2)

3) dvouiktový akronymický

a) dvouiktový akronymický jako celek

/zuò-shenme-hǎo/ (24C, TH, 1)

/sān-jīn-píngguǒ/ (9C, TH, 2)

/mólāwēiyà/ (22C, HD, 4)

b) dvouiktový akronymický s předklonkou

/wo-**yě**-cānjiā/ (24C, TH, 2)

/you-jīhui-qù/ (24C, KZ, 1)

/wo-xīngqi**yī**/ (22C, TH, 5)

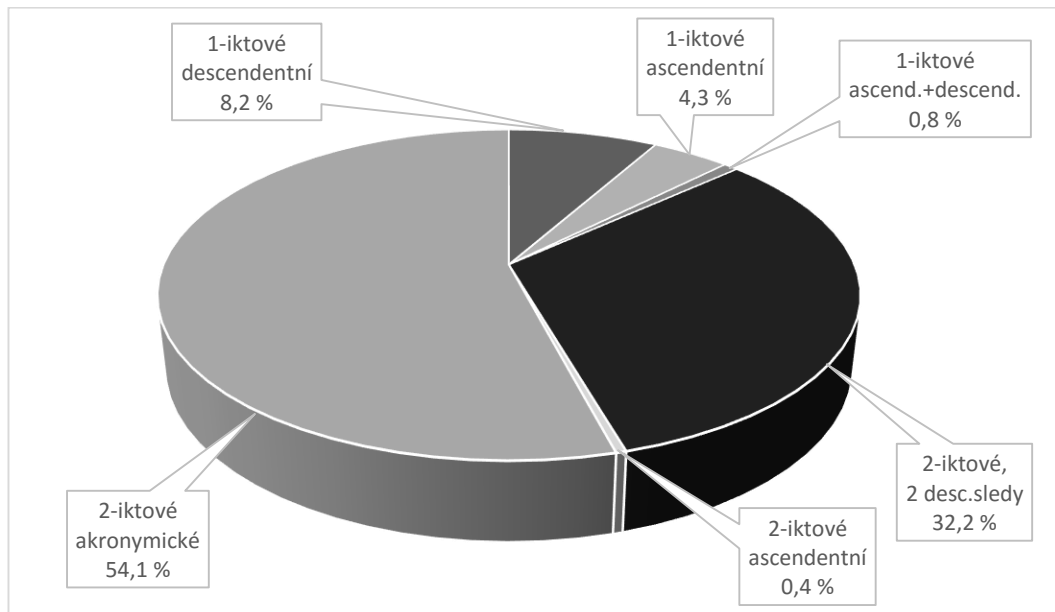
c) dvouiktový akronymický s příklonkou

/zhēn-bu-cuò-a/ (12C, TK, 6)

/bāshisān-le/ (12C, TH, 2)

/shen²me-shīr-ma/ (11C, TK, 7)

Graf č. 4: Čtyřslabičné segmenty podle hlavních typů rytmického sledu



Čtyřslabičné segmenty v tomto textu můžeme rozdělit podle hlavních typů rytmického sledu na šest skupin, jimiž jsou segmenty jednoiktové descendentní, jednoiktové ascendentní, jednoiktové ascendentně descendentní, dvouiktové descendentní, dvouiktové

ascendentní a dvouiktové akronymické. Procentuální zastoupení těchto skupin segmentů zobrazuje graf č. 4 na předchozí straně.⁴⁹

Nejpočetněji jsou zastoupeny dvouiktové akronymické segmenty, které tvoří více než polovinu souboru čtyřslabičných segmentů. Dvě nejvíce početně zastoupené skupiny, dvouiktové akronymické a dvouiktové descendentní segmenty, tvoří téměř $\frac{9}{10}$ všech čtyřslabičných segmentů.

Tabulka č. 6: Čtyřslabičné segmenty

typ rytmického sledu	počet	procentuální zastoupení
dvouiktový akronymický jako celek	92	39,5 %
dvouiktový , kombinace dvou descendentních sledů	75	32,2 %
dvouiktový akronymický s předklonkou	18	7,7 %
dvouiktový akronymický s příklonkou	16	6,9 %
jednoiktový descendentní s předkonkou	13	5,6 %
jednoiktový ascendentní s příklonkou	10	4,3 %
jednoiktový descendentní jako celek	6	2,6 %
jednoiktový , kombinace ascend. a descend. sledu	2	0,8 %
dvouiktový , kombinace dvou ascendentních sledů	1	0,4 %

Tabulka č. 6 podává přehled o všech typech rytmických sledů, které se u čtyřslabičných segmentů v tomto textu vyskytují. Dvouiktová kombinace dvou

⁴⁹ V grafu č. 4 jsou uvedeny pouze hlavní typy rytmických sledů čtyřslabičných segmentů, a to z důvodu zachování přehlednosti grafu.

ascendentních sledů se v souboru vyskytuje pouze jednou a zdaleka tak nedosahuje ani jedné setiny souboru, oproti tomu rytmus dvouiktový akronymický jako celek představuje dvě pětiny zkoumaného souboru.

3.2.5 Pětislabičné segmenty

Korpus práce obsahuje 59 pětislabičných segmentů, které mají jednu, dvě či tři arze.

Typy pětislabičných segmentů:

I) jednoiktový

1) jednoiktový, kombinace ascendentního a descendentního sledu

/erqiě-yě-ke₃yi/ (23C, TH, 5)

II) dvouiktový

1) dvouiktový, kombinace dvou descendentních sledů

a) dvouiktový, kombinace dvou descendentních sledů

/yě-keyi-liǎojie/ (23C, TK, 6)

/wen⁴-nin-quán-jia₁-ren/ (24C, TK, 8)

/ni³men-you-jīhui₄/ (24C, TK, 6)

b) dvouiktový, kombinace dvou descendentních sledů

s předklonkou

/wo-míngtian-wǎnshang/ (22C, TH, 2)

/na-wǎnshang-qī-dian₃/ (11C, FY, 1)

/ye-kěyi-liǎojie/ (23C, TH, 1)

**c) dvouíktový, kombinace dvou descendentních sledů
s příklonkou**

/líkai-nǐmen-a/ (24C, HD, 4)
/duó-da-suìshu-le/ (12C, KZ, 2)

2) dvouíktový akronymický

a) dvouíktový akronymický jako celek

/zhōngguo-d-qíngkuàng/ (23C, TK, 6)
/yě-keyi-lǚxíng/ (23C, TH, 3)
/jiéke-d-qíngkuang⁴/ (23C, TK, 6)

b) dvouíktový akronymický s předklonkou

/wo-zhēn-bu-zhídào/ (24C, TK, 2)
/wo-yě-shěbudé/ (24C, HD, 4)

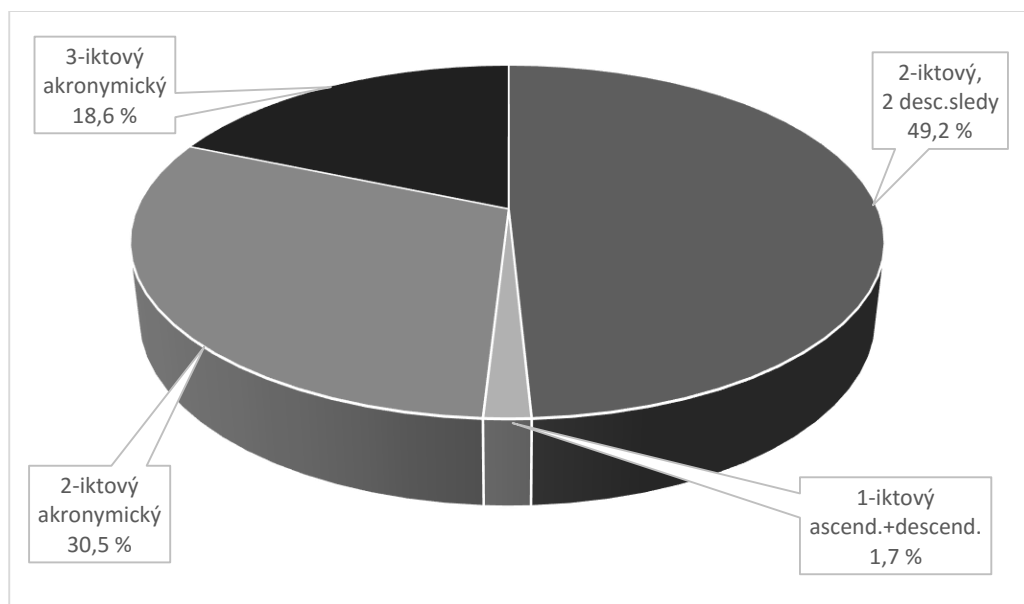
c) dvouíktový akronymický s příklonkou

/yìjiubāwǔ-nian/ (10C, HD, 1)
/wo³-qu-shàngkè-le/ (11C, TK, 3)
/wo³men-yìqǐ-qu/ (11C, HD, 4)

3) třííktový akronymický

/màoyì-dàibiaotuán/ (22C, TK, 8)
/wo³men-lái-gen-nín/ (24C, HD, 1)
/ke³shi-wo³-mei-yǒu/ (23C, TK, 7)

Graf č. 5: Pětislabičné segmenty podle hlavních typů rytmického sledu



Z grafu č. 5 vyčteme, že u pětislabičných segmentů v tomto textu jsou zastoupeny čtyři hlavní typy rytmického sledu: jednoiktová kombinace ascendentního a descendentního sledu, dvouiktový descendentní, dvouiktový akronymický a tříiktový akronymický sled.⁵⁰ Nejpočetněji zastoupený dvouiktový descendentní sled tvoří zhruba polovinu pětislabičných segmentů, druhý nejpočetněji zastoupený dvouiktový akronymický sled pak představuje asi jednu třetinu zkoumaného souboru.

Tabulka č. 7: Pětislabičné segmenty

typ rytmického sledu	počet	procentuální zastoupení
dvouiktový , kombinace dvou descendentních sledů	18	30,5 %
tříiktový akronymický	11	18,6 %
dvouiktový akronymický jako celek	9	15,2 %

⁵⁰ Aby byla zachována přehlednost grafu č. 5, jsou v grafu uvedeny pouze hlavní typy rytmických sledů pětislabičných segmentů.

dvouiktový , kombinace dvou descendentních sledů s příklonkou	8	13,6 %
dvouiktový akronymický s příklonkou	6	10,2 %
dvouiktový akronymický s předklonkou	3	5,1 %
dvouiktový , kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou	3	5,1 %
jednoiktový , kombinace ascendentního a descendentního sledu	1	1,7 %

V tabulce č. 7 vidíme výčet a zastoupení všech typů rytmického sledu, které jsou u pětislabičných segmentů v tomto textu přítomny. Zatímco tři nejpočetněji zastoupené typy rytmických sledů tvoří asi dvě třetiny analyzovaného souboru, tři nejméně početně zastoupené typy dosahují dohromady zhruba $\frac{1}{8}$ souboru.

3.2.6 Šestislabičné segmenty

Šestislabičné segmenty mohou mít dvě nebo tři arze. V analyzovaném korpusu se objevují pouze dva šestislabičné segmenty. Jeden je akronymický, druhý je opakovaně descendentní.

Typy šestislabičných segmentů:

I) dvouiktový

a) dvouiktový akronymický s předklonkou a příklonkou

/ni-**zì**ji-qu-ná-ba/ (21C, TK, 4)

II) tříiktový

a) tříiktový, kombinace tří descendentních sledů

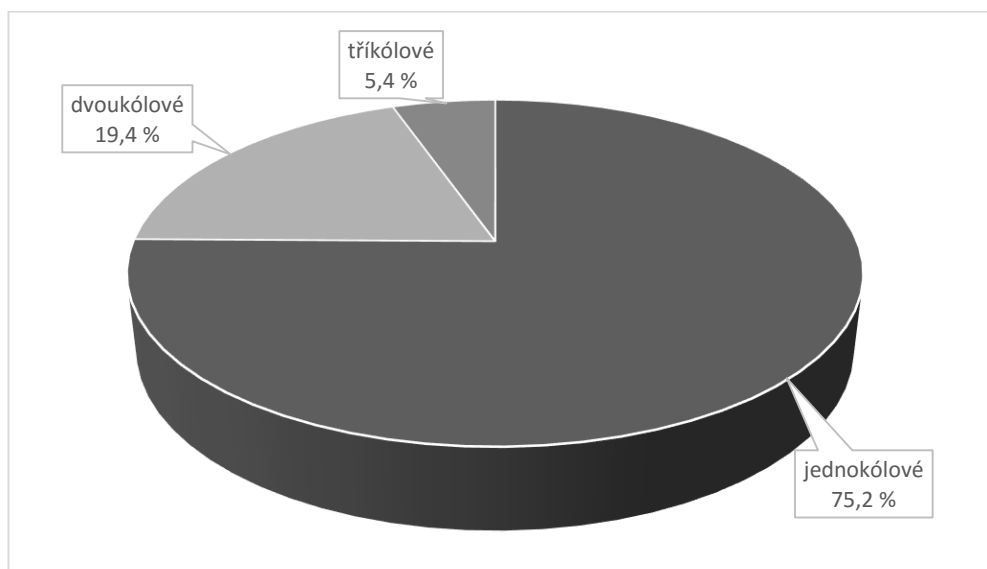
/búdan-ke³yi-liǎojie/ (23C, TH, 1)

3.3 Analýza kól

3.3.1 Velikost kól

Analyzovaný korpus obsahuje celkem 351 vět. Tyto věty jsou tvořeny jedním, dvěma nebo maximálně třemi kóly.

Graf č. 6: Zastoupení vět podle počtu kól



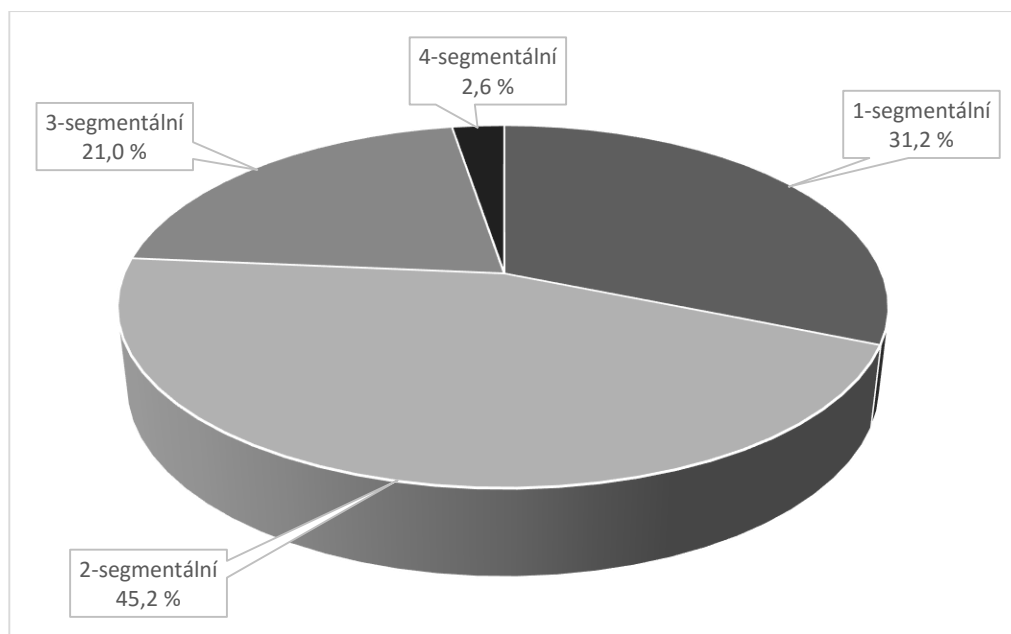
Jak je patrné z grafu č. 6, zatímco $\frac{1}{20}$ korpusu jsou věty jiné než jednokólové a dvoukólové, tři čtvrtiny korpusu představují věty jednokólové.

Tabulka č. 8: Věty podle počtu kól

typ věty	počet	procentuální zastoupení
jednokólové	264	75,2 %
dvoukólové	68	19,4 %
tříkólové	19	5,4 %

Z číselných údajů v tabulce č. 8 si můžeme všimnout, že jednokólové a dvoukólové věty představují dohromady víc $\frac{9}{10}$ celého korpusu.

Graf č. 7: Zastoupení kól podle velikosti



Analyzovaný soubor čítá celkem 458 kól, která jsou tvořena jedním až čtyřmi segmenty. Jak je patrné z grafu č. 7, nejméně početná jsou kóla tvořená čtyřmi segmenty, která dosahují zhruba $\frac{1}{40}$ analyzovaného souboru, naopak nejpočetnější jsou kóla tvořená dvěma segmenty, která představují téměř polovinu všech kól. Průměrná délka kóla je 1,95 segmentu.

Tabulka č. 9: Kóla podle počtu segmentů

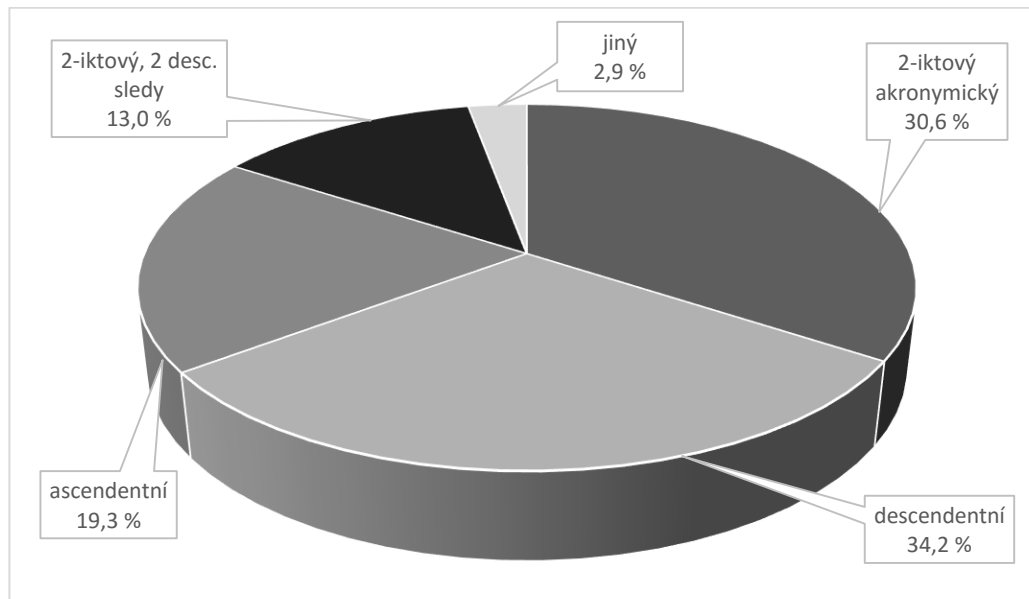
typ kóla	počet	procentuální zastoupení
dvousegmentální	207	45,2 %
jednosegmentální	143	31,2 %
třísegmentální	96	21,0 %
čtyřsegmentální	12	2,6 %

Podle číselných údajů z tabulky č. 9 můžeme zjistit, že dvě nejpočetnější skupiny kól, kterými jsou dvousegmentální a jednosegmentální kóla, představují přibližně tři čtvrtiny celého analyzovaného korpusu.

3.3.2 Pozice rytmického sledu v rámci kóla

V této části analýzy jsem se zabývala problematikou výskytu jednotlivých typů rytmických sledů v pozici na konci kóla, či v pozici na začátku nebo uprostřed kóla.⁵¹

Graf č. 8: Rytmický sled v pozici na začátku nebo uprostřed kóla



Jak je patrné z grafu č. 8, na začátku nebo uprostřed kóla se v tomto korpusu vyskytují čtyři hlavní typy rytmických sledů. Nejpočetněji zastoupeným rytmickým sledem je sled descendentní, který je realizován v pozici na začátku nebo uprostřed kóla ve více než jedné třetině případů. V kategorii „jiný“, která je zde nejméně početně zastoupena, je shrnut tříiktový akronymický sled a jednoiktová kombinace ascendentního a descendentního sledu. Tyto dva typy tvoří dohromady pouze zhruba $\frac{1}{30}$ souboru.

⁵¹ Z této analýzy byla vyřazena kóla tvořená jedním jednoslabičným segmentem (17), u kterých rytmický sled nelze zkoumat.

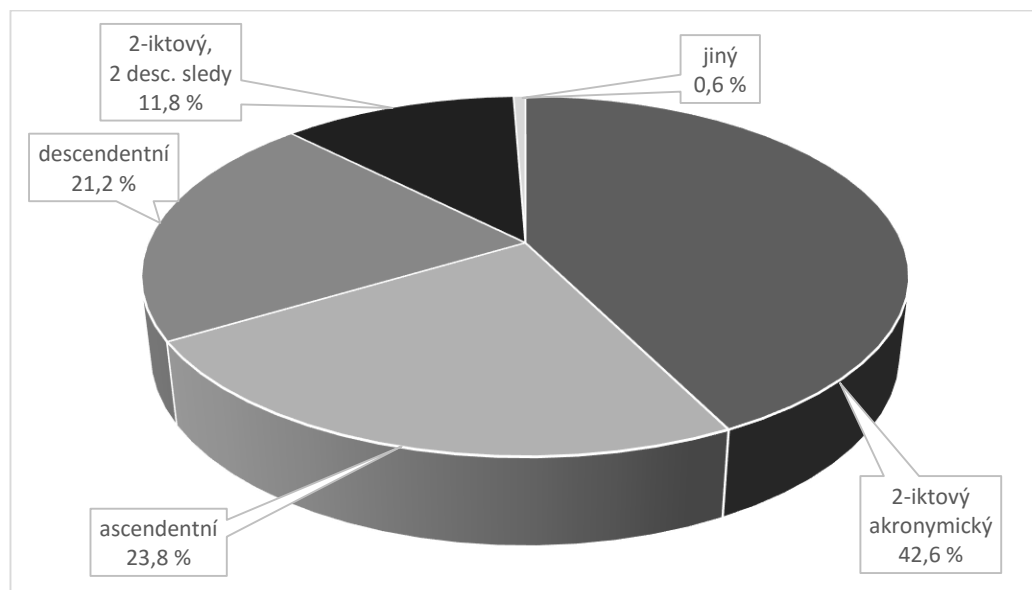
Tabulka č. 10: Výskyt rytmického sledu na začátku nebo uprostřed kóla

typ rytmického sledu	počet	procentuální zastoupení
descendentní	142	34,2 %
dvouiktový akronymický	127	30,6 %
ascendentní	80	19,3 %
dvouiktový, dva descendentní sledy	54	13,0 %
jiný	12	2,9 %

Dva nejpočetněji zastoupené rytmické sledy v pozici na začátku nebo uprostřed kóla přesahují tři pětiny souboru, čehož si můžeme všimnout na základě údajů v tabulce č. 10. Tři nejpočetněji zastoupené sledy pak dosahují více než čtyř pětín souboru zkoumaných kól.

Oproti tomu zastoupení jednotlivých typů rytmických sledů v pozici na konci kóla je poměrně odlišné. Stejně čtyři nepočetnější typy rytmických sledů se vyskytují i na konci kóla, avšak ve frekvenčně jiném zastoupení.

Graf č. 9: Rytmický sled v pozici na konci kóla



V grafu č. 9 vidíme, že v pozici na konci kóla je nejpočetněji zastoupený dvouiktový akronymický sled, který pokrývá víc než $\frac{2}{5}$ případů. Druhým nejpočetnějším je ascendentní sled a na třetím místě je sled descendentní, oba s pokrytím zhruba $\frac{1}{5}$ případů. Dva nejméně

početné sledy, kterými jsou tříiktový akronymický sled a dvouiktový sled tvořený dvěma ascendentními sledy, jsou shrnuty do kategorie „jiný“ a nedosahují ani $\frac{1}{100}$ zkoumaného korpusu.

Tabulka č. 11: Výskyt rytmického sledu na konci kóla

typ rytmického sledu	počet	procentuální zastoupení
dvouiktový akronymický	181	42,6 %
ascendentní	101	23,8 %
descendentní	90	21,2 %
dvouiktový, dva descendentní sledy	50	11,8 %
jiný	3	0,6 %

Z údajů v tabulce č. 11 vyplývá, že tři nejpočetnější sledy v pozici na konci kóla dohromady pokrývají téměř $\frac{9}{10}$ korpusu.

Dalším úkolem analýzy bylo zjistit poměr zastoupení tří nejfrekventovanějších rytmických sledů, tedy jednoiktového descendentního, jednoiktového ascendentního a dvouiktového akronymického na začátku nebo uvnitř kóla vůči jejich zastoupení na konci kóla.

Tabulka č. 12: Vybraný rytmický sled a jeho pozice v kólu

typ rytmického sledu	pozice na začátku či uvnitř kóla		pozice na konci kóla	
	počet	procentuální zastoupení	počet	procentuální zastoupení
descendentní	142	61,2 %	90	38,8 %
ascendentní	80	44,2 %	101	55,8 %
dvouiktový akronymický	127	41,2 %	181	58,8 %

Jak vidíme v tabulce č. 12, tato analýza v souladu se zjištěními, která formuloval již dříve O. Švarný, potvrdila, že výskyt jednoiktových ascendentních segmentů je charakteristický pro postavení na konci kól, oproti tomu výskyt jednoiktových

descendentních segmentů je charakteristický pro postavení na začátku nebo uvnitř kól.⁵² Dvouiktový akronymický rytmický sled se ve zvýšené míře objevuje na konci kól a představuje také typ sledu, který je nejpočetnější.

3.3.3 Schémata rytmických sledů

U kól v analyzovaném korpusu existuje více 100 typů různých rytmických schémat.⁵³

Nejfrekventovanější schémata rytmických sledů jsou kombinace rytmů či rytmus:

1) akronymický

/wo- zhēn -bu-zhidào/	(24C, TK, 2)
/hǎo-zhuyì/	(11C, HD, 3)
/ni-zìji-qu-ná-ba/	(21C, TK, 4)

2) ascendentní

/duo-dà/	(12C, KZ, 1)
/zàijiàn/	(24C, HD, 3)
/tài-guì-le/	(9C, TK, 1)

3) descendentní

/lai- jǐ -jīn/	(9C, TK, 4)
/xièxie-nin/	(12C, FY, B5)
/you-jīhui ₄ /	(24C, KZ, 2)

4) descendentní + akronymický

/hái-yao sǎn-jin-táo/	(9C, TH, 2)
/nin-shēnti ₃ zhēn -bu-cuò-a/	(12C, FY, B4)
/nǐmen zhème-máng/	(24C, TK, 5)

⁵² Viz v této práci podkapitola „1.3 Rytmičké členění vět a souvětí“ na s. 12.

⁵³ Z této analýzy byla vyřazena kóla tvořená jedním jednoslabičným segmentem (17), u kterých rytmický sled nelze zkoumat.

5) descendentní + descendentní

/hái-yao bié-d-ma/	(9C, TH, 2)
/zai-ménkour dēng-ni/	(11C, KZ, 1)
/ni-ānpai-d tài-hao-le/	(23C, HD, 4)

6) akronymický + ascendentní

/zhèi-zhong-ěrjī hen-piányì/	(21C, FY, 1)
/liǎng-kuai-wǔ yì-jīn/	(9C, KZ, 1)
/zhème-dianr ³ xiǎo-shìr/	(21C, TH, 2)

7) ascendentní + akronymický

/wo-hòutiān shàngwu-you-kòng/	(22C, TH, 4)
/xiāngjiāo zen ³ me-mài/	(9C, TK, 3)
/wo-míngtiān zǎoshang-you-kòng/	(22C, TH, 7)

8) akronymický + descendentní

/duō-yì-dianr ³ xíng-ma/	(9C, FY, B6)
/ni ³ -d-shēngri jǐ-yue-jǐ-hao/	(10C, TK, 4)
/wo ³ -d-suíshentīng huài-le/	(21C, TK, 2)

9) akronymický + akronymický

/néng-bu-neng-jiè suíshentīng/	(21C, KZ, 1)
/wo ³ -qīng-ni-chī jiéke-fàn/	(22C, FY, 8)
/zhēn-mei-xiangdào yùjian-ni ³ /	(22C, KZ, 1)

10) descendentní + ascendentní

/ke ³ shi-zhìliang bu-hǎo/	(21C, TH, 2)
/wo-míngtiān-wǎnshang you-kòng/	(22C, TH, 2)
/zhèi-zhong-yīfu hen-piányì/	(21C, TH, 2)

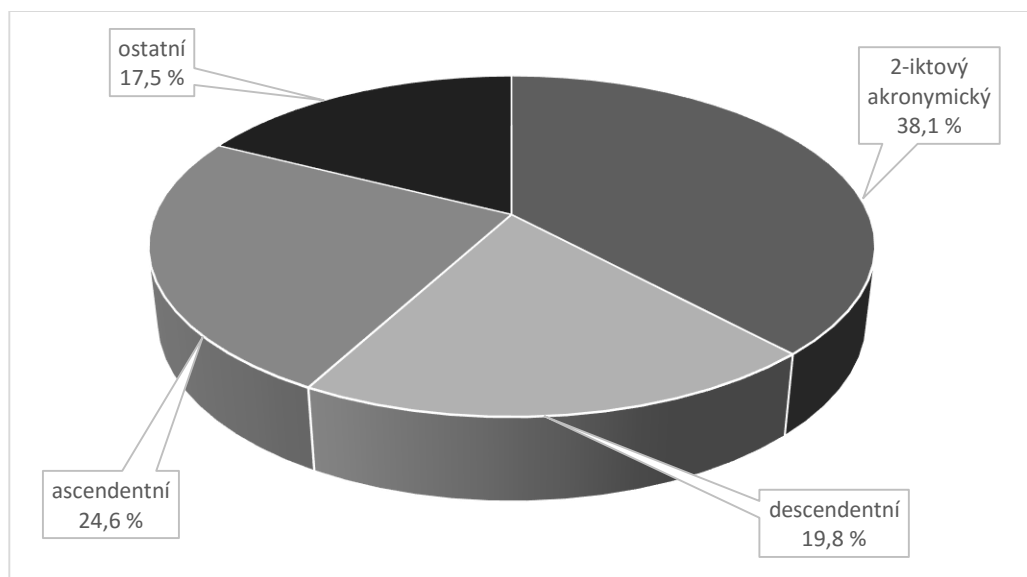
Tabulka č. 13: Nejproduktivnější schémata rytmického sledu

schéma rytmického sledu	počet	procentuální zastoupení
descendentní + akronymický	52	11,8 %
akronymický	47	10,7 %
descendentní + descendentní	37	8,4 %
akronymický + ascendentní	32	7,3 %
ascendentní	31	7,0 %
ascendentní + akronymický	28	6,3 %
descendentní	25	5,7 %
akronymický + descendentní	21	4,8 %
akronymický + akronymický	16	3,6 %
descendentní + ascendentní	14	3,2 %

Jak lze vyčíst z tabulky č. 13, nejproduktivnějším schématem rytmického sledu je kombinace descendentního a akronymického rytmu, která se uplatňuje u více než $\frac{1}{10}$ kól. Tři nejpočetněji zastoupené kategorie, tedy kombinace descendentního a akronymického rytmu, akronymický rytmus a na třetím místě kombinace dvou descendentních sledů, jsou realizovány u téměř jedné třetiny kól. Deset nejpočetněji zastoupených kombinací rytmických sledů pak pokrývá více než $\frac{7}{10}$ zkoumaného korpusu.

Další analyzovanou charakteristiku představuje kombinace rytmických sledů v rámci kóla podle velikosti. Jak již bylo zmíněno výše, v analyzovaném souboru se vyskytují jednosegmentální až čtyřsegmentální kóla. U třísegmentálních a čtyřsegmentálních kól je počet možných kombinací rytmických sledů příliš vysoký na to, aby bylo vzhledem k jejich málo početnému zastoupení možné jasně vysledovat nejfrekventovanější vzorce kombinací rytmických sledů. Jednosegmentální a dvousegmentální kóla však představují víc než $\frac{3}{4}$ všech kól v textu, proto bude následující část analýzy zaměřena právě na ně.

Graf č. 10: Rytmičský sled jednosegmentálních kól



Z grafu č. 10 vyplývá, že u jednosegmentálních kól se nejvíce uplatňuje dvouiktový akronymický sled, ve kterém jsou realizovány zhruba $\frac{2}{5}$ všech jednosegmentálních kól. Druhým nejfrekventovanějším je ascendentní sled, který představuje jednu čtvrtinu případů.

Tabulka č. 14: Rytmičský sled jednosegmentálních kól

typ rytmičského sledu	počet	procentuální zastoupení
dvouiktový akronymický	48	38,1 %
ascendentní	31	24,6 %
descendentní	25	19,8 %
ostatní	22	17,5 %

Tři nejfrekventovanější typy rytmičských sledů jednosegmentálních kól čítají dohromady víc než $\frac{8}{10}$ analyzovaného korpusu, čehož si můžeme všimnout na základě údajů v tabulce č. 14. Všechny další typy rytmičských sledů, které se zde objevují, avšak nejsou velmi početné, jsou shrnuty do kategorie „ostatní“.

U dvousegmentálních kól se vyskytuje celá škála kombinací rytmických sledů. Nejpočetněji zastoupené z nich pokrývají víc než tři pětiny všech kombinačních možností.

Tabulka č. 15: Rytmičká sled dvousegmentálních kól

typ rytmického sledu	počet	procentuální zastoupení
jednoiktový descendentní + dvouiktový akronymický	37	17,9 %
dvouiktový akronymický + jednoiktový ascendentní	25	12,1 %
jednoiktový descendentní + jednoiktový descendentní	22	10,6 %
jednoiktový ascendentní + dvouiktový akronymický	20	9,7 %
dvouiktový akronymický + dvouiktový akronymický	13	6,3 %
dvouiktový akronymický + jednoiktový descendentní	13	6,3 %

Tabulka č. 15 uvádí šest nejfrekventovanějších kombinací rytmických sledů u dvousegmentálních kól. Nejvíce zastoupenou je kombinace jednoiktového descendentního a dvouiktového akronymického rytmu, která dosahuje téměř jedné pětiny zkoumaného souboru. Druhá nejpočetněji zastoupená kombinace dvouiktového akronymického a jednoiktového ascendentního rytmu představuje zhruba $\frac{1}{8}$ souboru. Kombinace dvou jednoiktových descendentních sledů dosahuje jen něco málo přes $\frac{1}{10}$ souboru, další kombinace jsou pak zastoupeny ještě méně početně. Kombinace rytmických sledů, jež v korpusu dosahují $\frac{3}{50}$ souboru a méně, nejsou v této tabulce uváděny.

Závěr

Cílem této magisterské diplomové práce bylo popsat prozodické vlastnosti textu Učebnice čínské konverzace, konkrétně oddílů 9C – 12C a 21C – 24C v této učebnici. V první kapitole práce jsem proto stručně definovala klíčové pojmy rytmického členění vět a položila tak teoretický základ pro svou analýzu. Následně jsem vypracovala prozodickou transkripci daného textu, opatřila ji přepisem do zjednodušených čínských znaků a přeložila ji do češtiny. Takto zhotovený korpus se stal předmětem mé prozodické analýzy, ve které jsem dospěla k níže uvedeným zjištěním.

Text korpusu se skládá z 351 vět, 458 kól, 895 segmentů a 2688 slabik. Věty jsou ve třech čtvrtinách případů jednokólové, v jedné pětina případů dvoukólové a v jedné dvacetině případů tříkólové. Věta má v analyzovaném korpusu průměrnou délku 1,3 kóla, 2,6 segmentu a 7,7 slabik.

Segmenty jsou tvořeny jednou až šesti slabikami a průměrná délka segmentu je tři slabiky. Segmenty jsou z 32 % tříslabičné, z 31 % dvojslabičné a z 26 % čtyřslabičné. Jednoslabičné, pětislabičné a šestislabičné segmenty tvoří dohromady zhruba jednu devítinu textu. Ve zkoumaném materiálu zcela převažují jednoiktové (54 %) a dvouiktové (45 %) segmenty, které dohromady tvoří 99 % textu. Nejpočetněji jsou zastoupeny jednoiktové segmenty dvojslabičné (31 %), dvouiktové segmenty čtyřslabičné (23 %), dvouiktové segmenty tříslabičné (17 %) a jednoiktové segmenty tříslabičné (15 %). Ostatní typy segmentů představují zhruba jedenáctinu zkoumaného textu.

Přibližně 35 % všech segmentů má rytmus akronymický, 29 % segmentů rytmus descendentní a 23 % segmentů rytmus ascendentní. Jiný typ rytmu má jen 12 % segmentů, převážnou většinu z nich představuje dvouiktový rytmus tvořený dvěma descendentními sledy (11 %).

Descendentní a ascendentní sled je u dvojslabičných segmentů zastoupen téměř zcela vyváženě, a to prostřednictvím 51 % a 49 %. Tříslabičné segmenty jsou ve víc než polovině případů (52 %) realizovány v dvouiktovém akronymickém sledu. Descendentní rytmus se u tříslabičných segmentů objevuje v 31 % případů, ascendentní pak v 17 % případů. Čtyřslabičné segmenty jsou, podobně jako tříslabičné segmenty, v nadpoloviční většině (54 %) realizovány v dvouiktovém akronymickém sledu a v zhruba třetině případů (32 %)

v dvouiktovém rytmu tvořeném dvěma descendentními sledy. Žádný z dalších rytmických sledů u čtyřslabičných segmentů nedosahuje víc než jedné dvanáctiny souboru. U pětislabičných segmentů se nejvíce (49 %) uplatňuje dvouiktový rytmus tvořený dvěma descendentními sledy, dvouiktový akronymický rytmus (31 %) a rytmus tříiktový akronymický (19 %). Šestislabičné segmenty se v textu vyskytují pouze dva – jeden je akronymický, druhý opakovaně descendentní.

Analyzovaný text obsahuje 458 kól, která jsou tvořena jedním až čtyřmi segmenty. Průměrná délka kóla jsou dva segmenty. Nejfrekventovaněji jsou zastoupena dvousegmentální kóla (45 %) a jednosegmentální kóla (31 %), která dohromady pokrývají víc než tři čtvrtiny textu. V pozici na začátku nebo uprostřed kóla se nejčastěji vyskytuje sled descendentní (34 %), dvouiktový akronymický (31 %) a ascendentní (19 %). Oproti tomu v pozici na konci kóla je nepočteněji zastoupen dvouiktový akronymický sled (42 %), sled ascendentní (24 %) a descendentní (21 %). Nejproduktivnějšími schémata rytmických sledů jsou kombinace descendentního a akronymického rytmu (12 %), akronymický rytmus (11 %) a kombinace dvou jednoiktových descendentních sledů (8 %). Deset nejpočetněji zastoupených kombinací rytmických sledů pokrývá sedm desetin korpusu.

Rytmický sled jednosegmentálních kól je téměř ve dvou pětinach případů, konkrétně v 38 %, dvouiktový akronymický. Přesně v jedné čtvrtině případů je pak ascendentní a v jedné pětina případů descendentní. V rytmické struktuře dvousegmentálních kól se uplatňuje nejvíce kombinace jednoiktového descendentního a dvouiktového akronymického rytmu (18 %), kombinace dvouiktového akronymického a jednoiktového ascendentního (12 %) a kombinace dvou jednoiktových descendentních sledů (11 %).

Pečlivě vypracovaná prozodická transkripce a její následná analýza, provedená v této práci, popisuje prozodické vlastnosti daného textu a dává nám možnost porozumět charakteru prozodického systému současného čínského jazyka. Analyzovaný text byl realizován mluvčí jazykového standardu, je však třeba mít na paměti, že i tato realizace mohla být ovlivněna určitými vnějšími či vnitřními faktory a realizace provedená v jinou dobu, v jiném prostředí či jiným mluvčím by mohla být odlišná. Přes veškerou snahu a pečlivost při zpracovávání této práce je třeba připustit, že analyzovaný vzorek je poměrně malého rozsahu, a proto zjištění, ke kterým jsem prostřednictvím své prozodické analýzy dospěla, nemohou být zcela reprezentativní. Mohou snad však být alespoň jakousi sondou

do prozodického systému současné čínštiny či podnětem k prozodické analýze podstatně většího souboru a následnému zasazení provedených zjištění do širšího kontextu výzkumu čínského jazyka.

Resumé

The aim of the submitted thesis is to conduct a prosodic analysis of text of the Chinese Conversation Textbook, units 9C – 12C and 21C – 24C. Analyzed text was recorded by a native speaker of the Chinese language standard. In the first phase of the analysis, the text is transcribed into the system of prosodic transcription created by Oldřich Švarný. Transcribed text is later converted into simplified Chinese characters, translated to the Czech language and being analyzed. Afterwards, the prosodic features of the transcribed text, as the number and length of colons, position of rhythmic sequences in colons, number and size of segments and typology of segment rhythmic courses, are identified and quantified. Performed prosodic analysis can help us to understand the prosodic features of the contemporary Chinese language.

Keywords: prosody, prosodic transcription, prosodic analysis, contemporary Chinese

Seznam pramenů a literatury

Prameny:

UHER, David, Xuemin LIU a Jakub VYKOUKAL. *Učebnice čínské konverzace*. Vyd. 1. Praha: Leda, 2007. ISBN 978-80-7335-109-0. [audionahrávka].
Dostupné z: <http://www.ulozto.cz/xJ8aGXny/cvucko-1-zip>

Literatura:

ASHBY, Michael a John A. MAIDMENT. *Úvod do obecné fonetiky*. 1. čes. vyd.. Překlad Tomáš Duběda. Praha: Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2322-1.

KANE, Daniel. *Knižka o čínštině*. Vyd. 1. Překlad Lukáš Havlíček. Mirošovice: Desert Rose, 2009. ISBN 978-80-903296-1-4.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Hovorová čínština v příkladech I*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7067-817-8.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Hovorová čínština v příkladech II*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7067-818-6.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Hovorová čínština v příkladech III*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7067-819-4.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Hovorová čínština v příkladech IV*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7067-820-8.

ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Hovorová čínština: úvod do studia hovorové čínštiny*. 2. přeprac. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001. ISBN 80-244-0298-X.

ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4205-1.

TĚŠITELOVÁ, Marie. *Kvantitativní lingvistika*. Praha: SPN, 1987.

TŘÍSKOVÁ, Hana. Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze. *Nový orient*. 2011, č. 4, s. 45–50. ISSN 0029-5302.

UHER, David a Tereza SLAMĚNÍKOVÁ. Prozodická analýza monologu. *Dálný východ*. 2015, č. 2, s.104–115. ISSN 1805-1049.

Software:

BOERSMA, Paul, WEENINK, David. Praat: doing Phonetics by Computer (Version 5.3.56) [software]. [přístup 2016-03-25]. Dostupné z <http://www.praat.org/>